

Bądź bezpieczna od przemocy domowej

Broszura bezpłatna, wydrukowana w ramach projektu:
„Wojewódzki Ośrodek Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych
Przestępstwem”, finansowanego przez Wojewodę Lubuskiego
w ramach programu „Razem bezpiecznie”.

Wojewoda Lubuski
www.wojewodalubuski.pl

Zielona Góra 2011

Lubuskie Stowarzyszenie na Rzecz Kobiet „BABA”
Zielona Góra, Stary Rynek 17 (wejście od ul. Lisowskiego)
tel./fax: 68 4549232, 68 4571045
www.baba.org.pl, e-mail: baba@baba.org.pl

© Lubuskie Stowarzyszenie na Rzecz Kobiet „BABA”
opracowała Dorota Zubrzycka-Urbańska

ORGANIZACJA POŻYTKU PUBLICZNEGO KRS 0000060904

Prosimy o wpłaty na konto:

BPH SA nr 18 1060 0076 0000 3200 0104 1094

tytułem: wpłata na rzecz organizacji pożytku publicznego na podstawie
art. 27d ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych

Spis treści:

Przemoc domowa, wszystko, co powinnaś o niej wiedzieć	5
Jeśli jesteś ofiarą przemocy domowej	11
Polskie prawo o przemocy domowej	16
Policja i prokuratura, co mogą dla Ciebie zrobić	26
W sądzie	34
Po wyroku	37
Separacja i rozwód	40
Kłopoty finansowe, jak im zaradzić	49
Przykładowe wzory pism	54

PRZEMOC DOMOWA, WSZYSTKO, CO POWINNAŚ O NIEJ WIEDZIEĆ

Twój partner nie ma prawa krzywdzić ani Ciebie, ani dzieci, ale przemoc zdarza się w wielu rodzinach bez względu na ich status, wykształcenie czy wyznawaną religię. Niech Twój dom będzie Twoim azylem, a nie miejscem pełnym bólu i przemocy.

Zanim wybierzesz partnera

Nim wybierzesz życiowego partnera, przyjrzyj mu się obiektywnie, czy będzie dla Ciebie wsparciem, czy będzie dobrym mężem i ojcem? Miłość jest piękna, ale jeśli adresat Twojego uczucia jest złym człowiekiem, Twój dom stanie się piekłem. Nie obrażaj się, jak możemy Ci sugerować ograniczone zaufanie wobec Twojego ukochanego. Zaufaj mu, ale tylko wtedy, gdy na to zasługuje. Wiele zakochanych kobiet popełniło błąd i skazało siebie i swoje dzieci na ból i upokorzenia. Wierzyło, że potrafi mężczyznę wychować i zmienić, że on pod wpływem miłości, ślubu, narodzin dziecka, pierwszego wezwania policji, łez, prośb, przestanie bić czy pić. Myliły się. Mężczyzna skażony agresją, alkoholik, wykorzystujący seksualnie Wasze dzieci – nie zmieni się. To tylko złudzenia i pobożne życzenia. Im później zareagujesz i postanowisz przerwać zakłęty krąg przemocy, tym będzie Ci trudniej. Im szybciej powiesz: Nie przemocy domowej – tym lepiej dla Ciebie i Twoich dzieci. Czy będziesz potrafiła zbudować nową rodzinę, jeśli mężczyzna będzie Ci się kojarzył tylko z biciem, czy będą umiały stworzyć szczęśliwe rodziny Twoje dzieci, jeśli dom będzie im się kojarzył tylko z przemocą, jakkolwiek ona by nie była? Weź życie w swoje ręce, nie pozwól krzywdzić siebie, nie pozwól krzywdzić dzieci.

Nim zdecydujesz się wieść wspólne życie z mężczyzną, którego kochasz – zastanów się – czy coś w jego zachowaniu budzi Twój niepokój? Jeśli Cię poszturčuje, krzyczy na Ciebie, ośmiesza lub poniża, po ślubie będzie już tylko gorzej, nie lepiej. Jeśli ma problem alkoholowy, to problem nie ulotni się bez śladu, gdy tylko schowasz butelkę. Nie mówimy Ci – uciekaj. Mówimy Ci – poradź się kogoś, idźcie na terapię, nim będzie za późno. Ale jeśli Twój partner nie dostrzega problemu i nie chce zgodzić się na Twoje propozycje, zapomnij o miłości i troszcz się

o swoje bezpieczeństwo. Zakończ ten związek nim miłość przerodzi się w nienawiść.

Pamiętaj, że niemal co trzecia kobieta w Polsce doświadcza w swoim życiu przemocy i że zdecydowana większość aktów przemocy wobec kobiet ma miejsce w ich domu. Przemoc może być fizyczna, seksualna lub psychiczna i każda z nich jest karalna.

Twój partner jest sprawcą przemocy

Nie zawsze od razu zdajesz sobie sprawę z tego, że jesteś ofiarą przemocy. Taka sytuacja stopniowo narasta. Często jest to początkowo trudna do zauważenia przemoc psychiczna. Twój partner zawsze ma rację i wymusza na Tobie określone zachowania. Czuje się wówczas ważny. Ma władzę. Kiedy jesteś posłuszna, to jest dobrze. Zaczynasz o to zabiegać, starać się. Jeszcze go kochasz, jeszcze masz nadzieję na stworzenie normalnej rodziny. Tylko się jeszcze trochę postarasz. Z czasem coraz trudniej jest Ci zaspokoić jego oczekiwania. Wówczas wydawać Ci się może, że pierwsze pobicie stało się wyłącznie z Twojej winy. Nie byłaś dość dobra, posłuszna, gospodarna. Zaczynasz się jeszcze bardziej starać. Bezskutecznie. Z czasem Twoich „win” będzie coraz więcej. Rodzi się lęk. Każdy powód, by Cię ukarać będzie dobry. Katowana na co dzień, nie pomyślisz nawet o tym, że to on zachowuje się nienormalnie. Stracisz poczucie swojej wartości. Agresor zadba o to. Będzie wmawiał Ci, że jesteś do niczego. Będzie robił Ci łaskę, że z Tobą jest. Będzie Cię poniżał i obrażał tak długo, aż uwierzysz, że ma rację. On przecież musi przed sobą usprawiedliwić swoje działania. On jest dobry i wspaniały, to wyłącznie Twoja wina, bo jesteś do niczego. Tak źle trafił. Zaczyna wydawać Ci się, że tak już musi być, nie zasługujesz na lepszy los, jesteś przecież taka niedoskonała, brzydka, niezaradna. Wydaje Ci się, że Ty i Twoje dzieci nie poradzicie sobie bez niego. Wydaje Ci się, że jakoś to zniesiesz. Zamykasz się w zaklętym kręgu niemożności.

Może się zdziwisz, ale życiorysy kobiet ofiar przemocy są właściwie jednakowe. Zmienia się jedynie środowisko, poziom życia, wykształcenia. Twoje życie podzielone będzie na pewne cykle, powtarzające się w różnych odstępach czasu, przeważnie podobnych, specyficznych dla danego sprawcy przemocy. Jak one przebiegają?

Sprawca przemocy odczuwa rosnące napięcie psychiczne, jest niepokojny, szuka zaczepki, wszystko go drażni, wszystko jest złe, praktycznie bez powodu. Jego napięcie rośnie, trwa to dniami, tygodniami. Staje się coraz bardziej agresywny, może się odgrażać, coraz trudniej jest mu się opanować. W Tobie i dzieciach narasta lęk, czujesz, że nadchodzi moment, w którym, partner agresję wyładuje na Tobie. Żyjesz w strachu, starasz się uniknąć przemocy, podświadomie czekasz. Zachowujesz się jak zaszczuty pies. Gdy napięcie sięga szczytu, następuje atak agresji. Zostajesz pobita. Za każdym razem dotkliwiej.

Po wyładowaniu sprawca odczuwa ulgę, napięcie psychiczne u niego opada. Zaczyna zdawać sobie sprawę z tego, że Cię skrzywdził. Usprawiedliwia siebie, wmawia Ci winę. Jednak sam dobrze wie, że to z nim jest coś nie w porządku. W jakiś sposób stara się naprawić krzywdę, może przeproszać, obiecywać poprawę. Staje się dobrym mężem, ojcem. Ty zaczynasz się ludzić, że to może być ostatni raz, że on kiedyś zrozumie. Jest jakiś czas dobrze. Cykl jednak się powtarza; bije coraz częściej i boli coraz mocniej. Doznajesz coraz poważniejszych obrażeń. Tak zaczyna wyglądać Twoje życie. Mijają miesiące, lata, dziesiątki lat. Twoje życie staje się piekłem, z którego nie widzisz wyjścia. Wydaje Ci się, że jesteś nikim, nie poradzisz sobie, sądzisz, że tak już musi być, że taki już Twój los.

Ciekawa jesteś jak kończą się takie życiorysy? Różnie. Około 200 kobiet rocznie w Polsce zostaje zamordowanych przez partnera. Około 50 wybiera samobójstwo. Niektóre zabijają partnera i trafiają do więzienia. Wiele, wiele trafia do szpitali psychiatrycznych. Wówczas małżonek znajduje sobie nową partnerkę, bo przecież z „wariatką” nie będzie żył.

Czy faktycznie zasłużyłaś sobie na taki los?

Nie, to nieprawda! To on jest zły i nienormalny. To on musi poniżyć i krzywdzić innego człowieka, aby poczuć się wartościowym mężczyzną.

To, że związałaś się ze złym człowiekiem, nie znaczy, że jesteś niedoskonała, niemądra. Po prostu popełniłaś błąd. Zostałaś oszukana. Masz prawo się wycofać, to nie dyshonor. Masz prawo ułożyć sobie życie na nowo. Chcemy wyjaśnić Ci, co to jest przemoc i jakie formy przybiera. Chcemy, byś ją zauważyła w jej początkowym stadium, zanim sprawca zniszczy Twoją osobowość i wszelkie bariery ochronne. Chcemy, byś potrafiła sobie poradzić.

Przemoc fizyczna

Polega na oddziaływaniu siłą fizyczną na ofiarę. To bicie, popychanie, kopanie, ciągnięcie za włosy, duszenie, wykręcanie rąk, przypalanie, zmuszanie do określonych zachowań i działań, wiązanie, opluwanie itp. Ten rodzaj przemocy często doprowadza do uszkodzeń ciała takich jak: siniaki, złamania, rany, uszkodzenia narządów wewnętrznych ze śmiercią włącznie.

Przemoc psychiczna

To obelgi, poniżanie Ciebie oraz Twojej rodziny, środowiska, z którego pochodzisz, grożenie użyciem siły fizycznej, wmawianie choroby psychicznej Tobie bądź Twojej rodzinie, ograniczanie wolności osobistej, izolowanie od rodziny, społeczeństwa, znajomych. Jest to również szantaż emocjonalny i uczuciowy. Grożenie porzuceniem, zemstą.

Przemoc ekonomiczna

Jest to wydziałanie środków na utrzymanie rodziny, zmuszanie, byś za każdym razem prosiła o pieniądze na zakupy. Odbieranie Ci Twoich pieniędzy, zabranianie podjęcia pracy bądź zmuszanie do rezygnacji z pracy. Rozliczanie z każdego wydanego grosza, tłumaczenie się z wydatków, traktowanie Twoich potrzeb jako gorszych niż potrzeby innych członków rodziny. Żądanie, byś była „gospodarna” i za bardzo skromne pieniądze urządzała mu wystawne posiłki i jeszcze miała oszczędności.

Przemoc seksualna

To zmuszanie Ciebie bądź dzieci do współżycia seksualnego. Uzaledniianie łożenia na rodzinę od Twoich określonych zachowań seksualnych. Używanie gróźb lub siły w celu zmuszenia Cię do współżycia. Egzekwowanie siłą tzw. „powinności małżeńskich”.

Przemoc przez zaniedbanie w opiece

Ofiarą tej przemocy może być Twoje dziecko. Jest to zaniedbywanie zaspokajania jego podstawowych potrzeb życiowych (jedzenie, ubranie). Wydziałanie jedzenia, ograniczanie go, głodzenie. Nieogrze-

wanie pomieszczeń mieszkalnych. Jest to również zaniedbywanie jego potrzeb emocjonalnych: odtrącanie, nieokazywanie mu miłości, czułości. Ofiarą może również być starszy członek rodziny, niemogący już samodzielnie funkcjonować. Możesz być Ty w chorobie.

Przemoc poprzez „bycie świadkiem przemocy”

Dotyczy głównie Twojego dziecka. To ono jest świadkiem przemocy na Twojej osobie. Pamiętaj, Twoje dziecko Cię kocha. Jesteś dla niego jedyną, najcudowniejszą istotą na świecie. Ono cierpi razem z Tobą. Razem z Tobą jest ofiarą, mimo, że na nie razy nie spadają. Ono, kiedy wystarczająco dorośnie, będzie starało się Cię ochronić, osłonić swoim ciałem. Pozwalając na to, by Twoje dziecko było świadkiem przemocy, stajesz się nieświadomie sprawcą przemocy nad nim i ponosisz winę za taką przemoc na Twoim dziecku.

Co trzecie zabójstwo w Polsce jest efektem domowej awantury. Rocznie w Polsce ok. 200 kobiet ginie z ręki swojego męża. Wiele wybiera samobójstwo, są i takie, które w akcie desperacji lub broniąc się, zabijają swoich życiowych partnerów. Jeśli jesteś ofiarą przemocy domowej, powiedz jej NIE, nim będzie za późno. Nie wierz w to, że tylko raz puściły mu nerwy i podniósł na Ciebie rękę. Jeśli raz uderzył, uderzy następny, przelamał swoją wewnętrzną barierę i ataki agresji będą się powtarzały. Będą się też nasilały.

Alkohol często współlistnieje z przemocą domową. Dajesz się wówczas oszukać naiwnym złudzeniem, że gdyby nie wódka, to byłby taki dobry mąż. Nic bardziej błędnego. Jeśli sądzisz, że agresja jest skutkiem alkoholizmu i w ten sposób usprawiedliwiasz swojego partnera, to wiedz, że postępujesz tak, jak on by tego chciał. Bo dla niego alkohol też jest wygodnym usprawiedliwieniem i jeśli mówi: „Kochanie, wybacz, na trzeźwo nigdy bym tego nie zrobił”, to możesz mieć pewność, że następnym razem, kiedy zechce Cię zbić, to po prostu najpierw wypije. Czy zwróciłaś uwagę, że mimo stanu nietrzeźwości bije tak, aby nie było śladu. Jeśli jest taki pijany, to dlaczego tak dokładnie planuje swoje działania? Jeśli chwilowo, pod wpływem alkoholu stracił nad sobą kontrolę, to dlaczego postępuje z taką premedytacją? Alkohol go nie tłumaczy, alkohol go nie usprawiedliwia, nie zdejmuje z niego odpowiedzialności za jego czyny, to tylko Ty chciałybyś w to wierzyć, bo trudno

jest zaakceptować, że Twój partner i ojciec Twoich dzieci jest złym człowiekiem. Zło jest złem, nie chorobą. Sprawcy przemocy kierują się własną logiką, oni czują przyzwolenie na agresję, gdy ofiara się nie przeciwstawia. Jeżeli jesteś ofiarą przemocy domowej, trafiłaś na człowieka, który jest sfrustrowany, nie potrafi sobie poradzić ze sobą i swoim życiem. Pije, by zagłuszyć poczucie bezwartościowości, niedostosowanie do rzeczywistości. Alkohol znosi wszelkie hamulce. Nadchodzi ochota odreagowania, zemstczenia się na kimkolwiek za nieudane życie – a „pod ręką” jest żona i dzieci. Nie rzuci się z pięściami na „typa z pod ciemnej gwiazdy”, bo sam by oberwał. Wybierze Was, bo jesteście od niego słabsi.

Polskie prawo chroni Twoje ciało, Twoją godność, chroni Ciebie. Jeśli zechcesz, możesz zwrócić się o pomoc do organów ścigania, prokuratury, sądu, organizacji pozarządowych. Jeśli zdecydujesz się szukać pomocy – znajdziesz ją. Musisz tylko podjąć decyzję i w niej wytrwać. Jeśli będziesz o siebie i swoje dzieci walczyć, nie będzie Ci łatwo, ale wszystko jest lepsze niż bicie i poniżanie.

JEŚLI JESTEŚ OFIARĄ PRZEMOCY DOMOWEJ

Musisz wiedzieć, że:

- **To się zdarza naprawdę wielu kobietom**, ale niewiele z nich chce o tym mówić. Niemal co trzecia Polka doświadcza w swoim życiu przemocy. Jeśli zaczniesz szukać pomocy, okaże się, że nie tylko Ty musisz się zmierzyć z problemem przemocy w rodzinie. To się zdarza w wielu rodzinach i nie ma znaczenia, czy są to ludzie biedni czy bogaci, na stanowiskach, czy są wykształceni, czy są wierzący, czy mieszkają na wsi, czy w mieście i czy w rodzinie jest alkoholik.
- **Nie ponosisz winy za agresywne zachowania** Twojego partnera. Winnym przemocy jest ten, kto ją stosuje. To sprawca nie potrafi sobie poradzić ze swoją agresją i to on jest jej winien, stara się więc wzbudzić w swojej ofierze poczucie winy, bo wtedy sądzi, że jest mniej odpowiedzialny za to, co się stało i często rzeczywiście unika kary za swój czyn.
- **Od wstydu jest ważniejsze bezpieczeństwo.** W każdej chwili możesz szukać pomocy. Nie wstydz się zzywać policję, oni codziennie mają do czynienia z przemocą w rodzinie – co czwarta interwencja policji ma miejsce w tego typu przypadku. Twój sąsiedzi albo wiedzą, albo się domyślają. Nie szukałaś pomocy, udawałaś, że wszystko jest w porządku, więc nie pytali, nie wtrącali się. Trwało to latami? Agresor nie tylko bije, przede wszystkim zastrasza ofiarę i przez to czyni ją bezwolną. Każdy ma inny próg wytrzymałości na ból i upokorzenie. Nie wiń się – zносиłaś to tak długo – ważne, że teraz chcesz zmienić swoje życie.
- **Tak nie musi być.** Kobieta żyjąca w ciągłym zagrożeniu przemocą traci poczucie własnej wartości, staje się bezradna. Jest to tzw. bezradność wyuczona. Wydaje jej się, że nie jest w stanie żyć samodzielnie, dlatego często długo znosi akty przemocy. Sprawca kontroluje jej życie w najdrobniejszych szczegółach. Nie zapomnisz i nie wyprzesz ze świadomości tego, że Twój związek był chory. Ale możesz nauczyć się znów normalnie i godnie żyć, może uda Ci się stworzyć nową rodzinę. Są ludzie, którzy mogą Ci pomóc. Możesz żyć bez strachu. Możesz odbudować sobie i swoim dzieciom poczucie bezpieczeństwa. Jeśli nie chcesz już myśleć o sobie, to pomyśl o nich. Jakie będą miały życie, jeśli dorastają w świecie zła, przemocy, nienawiści i pogardy? Jeśli są bite,

prawdopodobnie same kiedyś będą biły, bo nie poznały innej metody wychowawczej. Jeśli są gwałcone i molestowane seksualnie, nie będą umiały (jeśli nie przejdą właściwej terapii) stworzyć normalnych seksualnych relacji z otaczającymi ich ludźmi. Nie pozwól, by zmarnowały swoje życie, jesteś odpowiedzialna za ich przyszłość.

- **Nie musisz się „poświęcać dla dzieci”.** Tak często usprawiedliwiają się kobiety, które tkwią w nieudanym związku. To nieprawda. Dla dziecka lepszy jest jeden spokojny, szczęśliwy rodzic, niż dorastanie w domu pełnym przemocy i lęku. Tak jedynie usprawiedliwiasz przed samą sobą i innymi brak decyzji o przerwaniu przemocy. Twoje dziecko za kilka lat, być może, powie Ci – „Zmarnowałaś mi dzieciństwo! Dlaczego nas nie chroniłaś? Byłaś dorosła, ja nie.”

- **Walka Twoja o „pełną rodzinę” dla dzieci jest jedynie usprawiedliwieniem Twojej bezradności!** Najłatwiej jest oszukać samą siebie. Twoje dzieci widzą, czują i cierpią. Są bezbronne. Często nie zdajesz sobie sprawy, że Ty – zadręczona i umęczona może nie masz dla nich serca. Może zaniedbujesz je, bo już nie potrafisz dać ciepła i miłości. Jest Ci przecież tak ciężko, a Twój ból nie pozwala Ci dostrzec bólu Twoich dzieci. Chcesz, by one to rozumiały, ale one są zbyt małe, żeby zrozumieć. Dzieci w takiej „pełnej rodzinie” są samotne, odrzucone, pozbawione poczucia bezpieczeństwa. Zdają sobie sprawę, że nic nie mogą zrobić. One nie mają wyboru. Ty masz. One muszą się godzić na los, który Ty im wybrałaś. To, w jakich warunkach dorastają Twoje dzieci, ma wpływ na ich rozwój. Stają się przedwcześnie dojrzałe, biorą aktywny udział w aktach przemocy, gdy chcą Cię chronić.

- **Przemoc domowa jest przestępstwem** ściganym z urzędu, co oznacza, że policja i prokuratura muszą zająć się sprawą. Od tego są. Żądaj ochrony!

- **Ściganie sprawy zawsze jest korzystne** dla Ciebie. Nie lituj się nad nim, on nie miał litości nad Tobą. Jeżeli będziesz konsekwentna i doprowadzisz do skazania, wiele zyskasz. Twój partner dowie się, że nie jest bezkarny. Następnym razem zastanowi się, czy warto. Przeważnie przy pierwszej karze za tego rodzaju przestępstwa sprawca otrzymuje wyrok w zawieszeniu. Przy drugiej już może iść do więzienia.

- **Nie pokrywasz żadnych kosztów sądowych**, gdy ściganie odbywa się z oskarżenia publicznego (tzn. przez prokuratora), nawet wtedy, gdy sprawca zostanie uniewinniony.
- **Nie obawiaj się żądać ochrony prawnej.** Twój partner „bohaterem” jest jedynie w Waszym domu. W sądzie już nie. Kiedy zostanie ukarany, jego zapał zniknie bądź przygaśnie. Gdyby jednak nadal ataki na Ciebie się powtarzały, choćby słowne, bądź konsekwentna i zawiadom o tym sąd. Zawieszenie wykonania kary przewiduje pewne warunki, które sprawca musi spełnić, by nie pójść do więzienia. Jest to np.: powstrzymanie się od spożywania alkoholu, od znęcania się nad rodziną, poddanie się leczeniu odwykowemu itp. W przypadku, gdy sprawca przemocy narusza warunki zawieszenia postawione mu przez sąd, **kara może zostać odwieszona** i wówczas będzie ją musiał odbyć. Ważne więc, byś zgłaszała wszelkie akty przemocy kuratorowi, a gdy on nic nie zrobi, powiadom o tym sąd (wzór).
- **Wyrok skazujący Twojego partnera przyda Ci się** przy załatwianiu innych spraw, takich jak rozwód czy eksmisja. Jest dowodem na to, że znęcanie się miało miejsce.

Co możesz zrobić, gdy zbliża się atak agresji

- Nie reaguj na słowne zaczepki. Twój partner prawdopodobnie szuka powodu do awantury i bicia. Jeśli znajdzie nawet najmniejszy pretekst, będzie czuł się w pełni usprawiedliwiony.
- Jeśli to nie pomoże i Twój partner zaczyna bić – krzycz! Wieczorem – „Pali się” w dzień: „Ratujcie dziecko”, w takich przypadkach ludzie zwykle reagują. Krzycz nazwisko sąsiada i proś, by wezwał policję.
- Jeśli uznasz, że możesz się bronić – broń się, ale wiedz, że najczęściej broniącą się kobieta wzbudza jeszcze większą agresję u swojego partnera, który zaczyna bić mocniej. Odwróć na chwilę jego uwagę i uciekaj, nim on zapamięta się w biciu. Uciekaj w bezpieczne miejsce (do sąsiada, na podwórko, na ulicę) i koniecznie zabierz z sobą dzieci, nie zostawiaj ich na pastwę agresora, bo on – wściekły, że ofiara mu umknęła, na nie skieruje swoją agresję.

- Nie myśl, jak ludzie zareagują na Twój widok – pobitej, zakrwawionej, w podartej odzieży, w tej sytuacji to nie jest ważne.
- Wezwij policję i koniecznie domagaj się interwencji. Jeśli będziesz mówić, że już po awanturze i że mogą wracać, mąż się uspokoił, nie będą chcieli przyjeżdżać w przyszłości, bo po co mają do Ciebie jechać, jeśli się okazuje, że nic się nie stało i niepotrzebnie zabierałaś im czas.
- Wykorzystaj fakt przyjazdu policji, to może Ci się kiedyś przydać. Jeśli zdecydujesz się oskarżyć swojego partnera, to, jeśli policja dostarczy dowody, że wcześniej interweniowała, postępowanie Twojego partnera zostanie zakwalifikowane jako znęcanie się, a to przestępstwo ścigane z urzędu (art. 207 KK).
- Nie trzymaj przemocy i swoich problemów w tajemnicy przed światem. Zwierz się komuś – koleżance, matce, rodzeństwu. Nie ma powodu, byś się wstydziła – to Twój partner powinien się wstydzić, że źle postępuje. Źle wybrałaś, ale miałaś prawo do błędu – jak każdy człowiek. Przytłaczająca większość rozwiedzionych kobiet przyznaje, że powodem rozwodu była przemoc ich mężów. Nie milcz, Twój partner właśnie tego chce, może uda Ci się go zawstydzić przed rodziną, księdzem, znajomymi, może to go powstrzyma. Jeśli nie, ludzie, którym powiedziałaś o swoim bólu i swojej tragedii, będą ważnymi świadkami w sądzie. Jeśli wiele lat milczałaś, to tylko oni będą mogli potwierdzić, że byłaś ofiarą znęcania się, przecież wszystkie siniaki dawno się zagoiły. Możesz mieć pewność, że Twój partner będzie się wszystkiego w sądzie wypierał.
- Jeśli Twoi sąsiedzi o wszystkim wiedzą, będą musieli zeznawać nawet, jeśli tego nie chcą. Zgłaszasz świadków, a oni nie mogą odmówić zeznań, nie mogą też zeznawać nieprawdy.
- Zabezpieczaj się na wszelki wypadek. Jeśli nawet nie chcesz dzisiaj zgłaszać się na policję, jeśli wierzysz w skuteczność terapii czy mediacji, to na wszelki wypadek zbieraj i zachowuj wszystko, co może Ci pomóc w przyszłości, gdyby perswazja nie odniosła skutku. Awanturowuj się – nagraj go. Zbił Cię – zrób obdukcję, albo przynajmniej idź do lekarza rodzinnego i zachowaj historię choroby. Jeśli wybił Ci zęba, zachowaj rachunek od dentysty czy protetyka. Przechowuj w bezpiecznym miejscu rachunki za sprzęt, drogie rzeczy i nieruchomości, które

wspólnie kupiliście; gdyby zaczął je wynosić lub sprzedawać bez Twojej zgody, będziesz mogła go z pomocą prokuratury powstrzymać. Jeśli niszczy jakieś przedmioty, podarł na Tobie ubranie, masz zakrwawione ubrania czy ręczniki – zachowaj je, przydadzą się jako dowody. Zapisuj, kiedy Cię pobił – będziesz mogła odtworzyć w sądzie historię Twojej tragedii.

- Warto, byś miała przy sobie numery telefonów do rodziny, pomocnych Ci instytucji i na policję. Miej zawsze w pogotowiu przygotowane potrzebne Ci w razie nagłej ucieczki z domu rzeczy: dokumenty, parę złotych, jakąś niezbędną odzież dla Ciebie i dzieci. Pomyśl o tym, by zapewnić sobie możliwość uzyskania schronienia w nagłych przypadkach. Dowiedz się, gdzie jest najbliższy dom samotnej matki oraz ile musisz mieć pieniędzy, by do niego dotrzeć. Zadzwoń i upewnij się, czy w razie czego będą mogli Cię przyjąć.

POLSKIE PRAWO O PRZEMOCY DOMOWEJ

Odpowiedzialności karnej podlega osoba, która ukończyła 17 lat, a w przypadku przestępstw szczególnie groźnych (zabójstwo, ciężkie pobicie, napad rabunkowy, gwałt zbiorowy) już po ukończeniu 15 lat.

Polski KODEKS KARNY **rozdział XXVI**

art. 207 KK

§1 Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§2 Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§3 Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub §2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12 lat.

Istota przestępstwa znęcania się nad rodziną polega na dręczeniu, a więc zadawaniu cierpień fizycznych lub moralnych złożonych z wielu aktów agresji. Jeżeli zatem zostałam pobita raz albo wcześniej nie wzywałam policji, nie robiłam obdukcji czy chociażby zdjęć, nikt nie był świadkiem agresywnych zachowań wobec Ciebie Twojego partnera, ani też nikomu nie mówiłam o jego agresywnych zachowaniach, nie będzie ścigany za znęcanie, ale uszkodzenie ciała. Lepiej więc, abyś wzywała policję, zachowywała dowody, nie ukrywała przed światem swojego cierpienia. Znęcanie jest ścigane z urzędu, uszkodzenie ciała tylko na Twój wniosek i bez Twojej decyzji w tej kwestii policja i prokuratura nic nie zrobią.

Sąd na podstawie całokształtu okoliczności sprawy ocenia, czy zachowanie sprawcy nosi znamiona znęcania. Dla tej oceny decydujący jest obiektywny punkt widzenia, a nie subiektywny osoby pokrzywdzonej. Ważne jest więc, abyś opowiedziała ze szczegółami stosunki panu-

jące w Twoim domu. Ofiara przemocy często nie zdaje sobie sprawy z ogromu zniszczeń, jakie dokonała latami trwająca agresja w jej psychice. „Przyzwyczaiła” się do przemocy i wiele jej aktów po prostu bagatelizuje.

art. 156 KK

§1 Kto powoduje ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci: pozbawienia człowieka wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia, innego ciężkiego kalectwa, ciężkiej choroby nieuleczalnej lub długotrwałej, choroby realnie zagrażającej życiu, trwałej choroby psychicznej, całkowitej lub znacznej niezdolności do pracy w zawodzie lub trwałego, istotnego zespecenia lub zniekształcenia ciała, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§2 Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§3 Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 jest śmierć człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

art. 157 KK

§1 Kto powoduje naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia, inny niż określony w art. 156 §1, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§2 Kto powoduje naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia trwający nie dłużej niż 7 dni, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§3 Jeżeli sprawca czynu określonego w §2 lub 3 działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§4 Ściganie przestępstwa określonego w §2 lub 3, jeżeli naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia nie trwał dłużej niż 7 dni, odbywa się z oskarżenia prywatnego, chyba że pokrzywdzonym jest osoba najbliższa zamieszkująca wspólnie ze sprawcą.

§5 Jeżeli naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia trwał dłużej niż 7 dni, a pokrzywdzonym jest osoba najbliższa, ściganie przestępstwa określonego w §3 następuje na wniosek.

Jeśli odniosłaś obrażenia, które uniemożliwiły Ci normalne funkcjonowanie przez więcej niż tydzień, będzie to tzw. ciężkie uszkodzenie

ciała, a więc przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, czyli policja i prokuratura wszczynają postępowanie bez Twojego wniosku, ale jeśli ciężko pobił Cię Twój mąż lub inna najbliższa Ci osoba (ojciec, syn), ściganie odbywa się na Twój wniosek. Jeśli zatem postanowisz wybaczyć, ten, kto Cię pobił nie poniesie konsekwencji. Jeśli obrażenia nie były na tyle ciężkie, by wykluczyć Cię z normalnego życia na więcej niż 7 dni, wtedy też czyn jest ścigany z oskarżenia prywatnego i jeśli nie udowodnisz, że pobicia zdarzały się wcześniej, prokuratura odmówi wszczęcia postępowania.

Jeśli Twój partner zmusza Cię do współżycia, którego sobie nie życzysz, możesz oskarżyć go o gwałt. Gwałtem nie musi być też klasyczny stosunek dopochwowy, sprawcy często wymuszają kontakty oralne lub analne. Dotyczy to także chłopców i mężczyzn, którzy też padają ofiarami gwałtów. Prawnicy używają sformułowania o „innej czynności seksualnej”, aby móc sądzić sprawców, którzy zaspokajają potrzeby seksualne w najbardziej wymyślne sposoby. Jeżeli do współżycia lub innych czynności seksualnych zmusza Cię spokrewniona z Tobą lub bliska Ci osoba, to także popełnia czyn karalny.

art. 197 KK

§1 Kto przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem doprowadza inną osobę do obcowania płciowego, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do lat 12.

§2 Jeżeli sprawca, w sposób określany w §1 doprowadza inną osobę do poddania się innej czynności seksualnej albo wykonania takiej czynności, podlega karze pozbawienia wolności na czas od 6 miesięcy do lat 8.

§3 Jeżeli sprawca dopuszcza się zgwałcenia:

- wspólnie z inną osobą,
- wobec małoletniego poniżej lat 15,
- wobec wstępnego, zstępnego, przysposobionego, przysposabiającego, brata lub siostry,

podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.

§4 Jeżeli sprawca czynu określonego w §1-3 działa ze szczególnym okrucieństwem, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 5.

art. 200 KK

§1 Kto obcuje płciowo z małoletnim poniżej lat 15 lub dopuszcza się wobec takiej osoby innej czynności seksualnej lub doprowadza ją do poddania się takim czynnościom albo do ich wykonania podlega karze pozbawienia wolności od 2 do lat 12.

§2 Tej samej karze podlega, kto w celu zaspokojenia seksualnego prezentuje małoletniemu poniżej lat 15 wykonanie czynności seksualnej.

art. 201 KK

Kto dopuszcza się obcowania płciowego w stosunku do wstępnego, zstępного, przysposobionego, przysposabiającego, brata lub siostry, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

art. 202 KK

§1 Kto publicznie prezentuje treści pornograficzne w taki sposób, że może to narzucić ich odbiór osobie, która tego sobie nie życzy, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§2 Kto małoletniemu poniżej lat 15 prezentuje treści pornograficzne lub udostępnia mu przedmioty mające taki charakter albo rozpowszechnia treści pornograficzne w sposób umożliwiający takiemu małoletniemu zapoznanie się z nimi, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§3 Kto w celu rozpowszechniania produkuje, utwala lub sprowadza, przechowuje lub posiada albo rozpowszechnia lub publicznie prezentuje treści pornograficzne z udziałem małoletniego albo treści pornograficzne związane z prezentowaniem przemocy lub posługiwaniem się zwierzęciem, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§4 Kto utwala treści pornograficzne z udziałem małoletniego poniżej lat 15, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§4a Kto sprowadza, przechowuje lub posiada treści pornograficzne z udziałem małoletniego poniżej lat 15, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§4b Kto produkuje, rozpowszechnia, prezentuje, przechowuje lub posiada treści pornograficzne przedstawiające wytworzony lub przetworzony wizerunek małoletniego uczestniczącego w czynności seksualnej podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§5 Sąd może orzec przepadek narzędzi lub innych przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstw określonych w §1-4b, chociażby nie stanowiły własności sprawcy.

art. 205 KK

Ściganie przestępstw określonych w art. 197 lub 199 §1, jak również w art. 198, jeżeli określony w tym przepisie stan ofiary nie jest wynikiem trwałych zaburzeń psychicznych, następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Przestępstwo zgwałcenia ściga się na wniosek ofiary (osoby pokrzywdzonej). Bez tego wniosku policja nie może prowadzić czynności. Jeśli nie masz jeszcze 15 lat, sprawca ścigany jest z urzędu, jeśli mieścisz się w przedziale wiekowym 15-18 lat – wniosek składają Twoi rodzice, opiekunowie prawni lub wyznaczony przez sąd przedstawiciel ustawowy. Jeżeli Twoi rodzice nie chcą ścigać gwałciciela, zwróć się do sądu, który ma obowiązek wszcząć postępowanie z urzędu, ponieważ wg prawa masz zdolność do podejmowania czynności w postępowaniu, które dotyczy Twojej osoby. W przypadku przestępstw seksualnych okresy przedawnienia wynoszą od 5 do 10 lat.

Ścigane z urzędu, a więc niezależnie od woli pokrzywdzonego, jest w Polsce seksualne wykorzystywanie dzieci, zarówno przez osoby z nimi spokrewnione, jak i obce. Wiedz też, że jeśli wiesz o takim fakcie, musisz powiadomić o tym policję lub prokuraturę. Mówi o tym Kodeks Postępowania Karnego:

art. 304 KPK

§1 Każdy dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

§2 Instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swoją działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.

USTAWA
o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
(z dnia 29 lipca 2005 r. Dz. U. 2005.180.1493)

Powstała w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Długo oczekiwana przez osoby zajmujące się pomocą dla ofiar przemocy. Nie spełniła, co prawda, pokładanych w niej nadziei, ale dała ofiarom przemocy prawo od bezpłatnej pomocy. Nakłada na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego obowiązek pomocy ofiarom przemocy poprzez: tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia, tworzenie i prowadzenie ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej itd. Ofiara przemocy domowej ma prawo żądać od swojego wójta, burmistrza, prezydenta miasta, by zapewnił jej bezpłatną pomoc: prawną, psychologiczną, socjalną i medyczną. Jeżeli w Twojej miejscowości nie ma ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy, gdzie otrzymałabyś **bezpłatnie pomoc prawną i psychologiczną oraz bezpieczne schronienie** – spytaj się władz – jak realizują obowiązki nałożone wyżej wymienioną ustawą? Idź do urzędu gminy – tam muszą Cię skierować do ośrodka zajmującego się pomocą dla ofiar przemocy. Weź ze sobą tekst ustawy – pokaż im, że masz do tego prawo!!! Praktycznie niewiele gmin i powiatów realizuje nałożone na nich zadania. Pomocą zajmują się głównie organizacje pozarządowe, często przy niewielkim, symbolicznym wsparciu władzy.

Bezpłatna pomoc Ci się należy!

Na podstawie tej ustawy, umarżając warunkowo postępowanie karne wobec sprawcy przestępstwa popełnionego z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej wobec członka rodziny albo zawieszając wykonanie kary za takie przestępstwo, **sąd może zakazać zbliżenia się skazanego do pokrzywdzonego w określonych okolicznościach.**

Nowelizacja ustawy miała naprawić jej mankamenty. Na pewno w znacznej części tak się stało. Weszła w życie w dniu 1 sierpnia 2010.

Wprowadziła wiele nowych uregulowań związanych z pomocą ofiarom przemocy:

- Nałożyła na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast obowiązek tworzenia zespołów interdyscyplinarnych, które będą zajmować się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. W większości gmin takie zespoły już powstały. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele: pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych. Taki zespół spotykać się będzie przynajmniej raz na trzy miesiące (?). Obowiązki te spełniać będą w ramach obowiązków zawodowych czy służbowych (tzn. nie będą za to otrzymywać dodatkowego wynagrodzenia). Zespół ma za zadanie m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym patologią. Jeżeli zatem masz problem z przemocą, a w najbliższej okolicy nie funkcjonuje żaden ośrodek wsparcia, spróbuj poszukać w swojej gminie „zespołu interdyscyplinarnego” i zainteresować go swoją sprawą.
- Zagwarantowała możliwość wykonania bezpłatnej obdukcji lekarskiej.
- Nałożyła na sprawców przemocy obowiązek uczestniczenia w programach korekcyjno-edukacyjnych, nawet jeśli nie wyrażą na to zgody. Ten obowiązek może nałożyć sąd.
- Ponadto w postępowaniu przygotowawczym prokurator może zakazać sprawcy zbliżania się do pokrzywdzonych, kontaktowania się z nimi oraz nakazać opuszczenie lokalu (na 3 miesiące z możliwością przedłużenia przez sąd).
- Sąd może zarządzić wykonanie zawieszony kary pozbawienia wolności, jeżeli skazany za przestępstwo popełnione z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej wobec osoby najbliższej lub innej osoby małoletniej zamieszkujących wspólnie ze sprawcą w okresie próby rażąco narusza porządek prawny, ponownie używając przemocy lub groźby bezprawnej wobec osoby najbliższej lub innej osoby małoletniej zamieszkujących wspólnie ze sprawcą.

- Sprawcy naruszenia czynności narządu ciała lub rozstroju zdrowia trwających nie dłużej niż 7 dni wobec osoby najbliższej zamieszkującej ze sprawcą ścigani teraz będą z oskarżenia publicznego. Jest to dla ofiar przemocy bardzo korzystna zmiana. Do tej zmiany pobity członek rodziny musiał sam wytaczać sprawę przed sądem, ponieść koszty sądowe, opłacić adwokata. Był to wydatek rządu kilku tysięcy złotych. Sprawca zaś otrzymywał często karę kilkuset złotych grzywny. Sąd, co prawda, zasądzał zwrot poniesionych kosztów procesu, lecz to nie zawsze oznaczało faktyczne ich odzyskanie. Z niepracującego alkoholika trudno ściągnąć cokolwiek. Teraz sporawą zajmie się prokurator i policja.
- Przyniosła wymóg zapewnienia ofiarom przez gminę schronienia w ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. To schronienie może być w innej gminie, nawet odległej. W województwie lubuskim – Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie ul. Okrzei 39, 66-400 Gorzów Wielkopolski (źródło: www.mpips.gov.pl). Istnieją jeszcze Domy Samotnych Matek. Przeznaczone są dla kobiet mających małoletnie dzieci. Prowadzone są głównie przez organizacje kościoła katolickiego. Osoby innych wyznań mogą czuć się w nich niekomfortowo.
- Przyniosła obowiązek ochrony przed dalszym krzywdzeniem, poprzez możliwość odizolowania sprawców od ofiar przemocy. Sąd w wyroku może orzec środek karny w postaci nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym. „Może” nie oznacza, że tak będzie w każdym przypadku. Jest to też rozwiązanie tymczasowe. Nakaz jest określany terminem (od roku do dziesięciu lat), po którym sprawca wróci do domu. Podobna sytuacja jest z zakazem zbliżania się.
- Nakazała zapewnić pomoc w uzyskaniu mieszkania osobie zamieszkującej ze sprawcą przemocy w rodzinie. Dotyczy to jednak wyłącznie ofiar, które nie mają tytułu prawnego do zajmowanego mieszkania (np. najem, własność). Ustawa nie precyzuje jednak pojęcia „pomocy” i jak do tej pory nic ten zapis nie zmienił z sytuacji kobiet. Nie zobowiązuje on gmin do przydziału mieszkań z własnych zasobów. „Pomocą” zaś może być sama udzielenie informacji czy napisanie podania.

- Wprowadzono nowy tryb (nieprocesowy) orzekania o opuszczeniu mieszkania przez sprawcę przemocy. Jeżeli członek rodziny wspólnie zajmujący mieszkanie swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie, osoba dotknięta przemocą może żądać, aby sąd zobowiązał go do opuszczenia mieszkania. W tym celu trzeba złożyć wniosek do sądu rejonowego, wydziału cywilnego. Sąd ma obowiązek w terminie 1 miesiąca przeprowadzić rozprawę. Przepis ten przyspieszy załatwienie sprawy w sądzie. Sąd wydaje postanowienie nakazujące sprawcy opuszczenie wspólnego mieszkania, wykonalne z chwilą ogłoszenia (tzn. można je zanieść do komornika i żądać egzekucji przed uprawomocnieniem). I na tym pośpiech się kończy. Do wykonania tego postanowienia komornik będzie musiał zastosować przepisy „o egzekucji obowiązku opróżnienia lokalu służącego zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych dłużnika”. Najpierw komornik do ofiary przemocy pobierze wysoką opłatę (40% przeciętnego wynagrodzenia za każdy pokój i za kuchnię, obecnie to jest ok. 900 zł x ilość izb). Jeżeli sprawca przemocy nie ma drugiego mieszkania do którego można go eksmitować to komornik występuje do gminy do dostarczenia „pomieszczenia tymczasowego”. Gmina odpowiada, że nie ma i trzeba czekać. Często wiele lat. Nadal więc to ofiary przemocy będą musiały uciekać z domu i tułać się po schroniskach.

Dziecko wykorzystywane seksualnie?

Być może nawet nie wiesz, że Twoje dzieci padły ofiarą przemocy seksualnej. Najoczywistsze są uszkodzenia okolic narządów płciowych i odbytu, także stany zapalne tych okolic, moczenia i bezwiedne oddawania kału, choroby weneryczne, ciąża, bolesność podbrzusza i trudności w chodzeniu. W zachowaniu dzieci obecna jest nadmierna seksualizacja; mogą się masturbować, rozbierać w publicznych miejscach lub odwrotnie – nadmiernie wstydzić i unikać rozbierania nawet na lekcji WF-u. Mogą być agresywne lub apatyczne. Uciekają z domu. Przyczyną około co czwartej ucieczki z domu jest przemoc w rodzinie. Wykorzystywane seksualnie dziecko będzie się starało nie przebywać w domu, kiedy Ciebie w nim nie będzie. Po drodze ze szkoły będzie odwiedzało

babcie i koleżanki. Dziewczynka może przejawiać agresję w stosunkach z kolegami w klasie i nauczycielami płci męskiej. Może sięgać po narkotyki lub alkohol. Dokonują samookaleczeń, prób samobójczych. Mają poczucie winy i izolują się od otoczenia. Sygnalizują tajemnicę, której nie chcą wyjawić (obiecuja, że powiedzą Ci coś kiedyś, czasami sygnalizują, że mają z kimś – (sprawcą) – wspólną tajemnicę). Mają mniejsze poczucie własnej wartości. Czują się gorsze, skalane, oceniają się jako „złe”, niegodne uwagi. Popadają w depresje, jest im wszystko jedno, co się z nimi stanie, najgorsze bowiem już się stało. Przejawiają lęk przed określoną osobą lub miejscem. Takie dzieci mają także zaburzenia snu, bolą je brzuszki i głowy, mogą przejawiać zaburzenia apetytu i mowy (jąkanie). Często mają tiki nerwowe i moczą się w nocy. Na ciele mogą być widoczne siniaki. Te objawy dotyczą także dzieci bitych i krzywdzonych w domu – ofiar przemocy domowej. Jeśli Twoje dzieci mają takie objawy, a Ty nie wiesz – skąd?, może to znaczyć, że pod Twoją nieobecność są bite lub wykorzystywane seksualnie w domu. Chroń swoje dziecko, zapewnij mu bezpieczeństwo – to obowiązek prawny rodzica i moralna powinność. Fakt ukrywania wykorzystywania seksualnego Twojego dziecka jest przyzwoleniem na dokonywanie tego rodzaju przestępstwa. Nie broniąc dziecka, pozwalając na jego krzywdę – również popełniasz przestępstwo.

Kobiecie często jest trudno uwierzyć, że mąż czy konkubina może wykorzystywać jej dziecko. Nawet, gdy dziecko opowie jej o swoim problemie, nie wierz mu. Nie wie, jak się zachować. Zdarza się, że w córce widzi rywalkę. Potrafi obwiniać dziecko. Jeżeli w Twoim otoczeniu jest wykorzystywane seksualnie dziecko, powiadom o tym sąd rodzinny.

POLICJA I PROKURATURA, CO MOGĄ DLA CIEBIE ZROBIĆ

- Wzywaj policję koniecznie i nie zrażaj się, jeśli policjant nie będzie chciał interweniować, bo to Twoja prywatna sprawa i domowa awantura. Domagaj się przyjazdu patrolu, w razie odmowy, zażądaj nazwiska przyjmującego Twoje wezwanie.
- Jeśli policjanci podczas interwencji ograniczą się do pouczenia Twojego partnera, domagaj się, by wypełnili Niebieską Kartę, która może być dowodem w sądzie. Jeśli nawet Niebieska Karta nie zostanie wypełniona – w dokumentach jednostki będzie ślad, że wzywałaś patrol na interwencję, co też można wykorzystać w sądzie – zanotuj datę wezwania policji.
- Zapisz sobie nazwiska policjantów lub ich numery służbowe; mogą być później Twoimi świadkami – w dodatku najbardziej wiarygodnymi, zapisz również nazwisko oficera dyżurnego, który pod numerem 997 przyjmował Twoje zgłoszenie.
- Jeśli boisz się Twojego partnera – po odjeździe policji u części agresorów narasta wściekłość (choć zdarza się, że dają wówczas za wygraną) – domagaj się zatrzymania go na 48 godzin. Gdy jest pijany – przewiezienia do izby wytrzeźwień. Policja zatrzymuje osoby zagrażające życiu, zdrowiu ludzkiemu, a nawet mieniu (art. 15.1 pkt 30 Ustawy o Policji). Jeśli policjanci twierdzą, że poza pouczeniem i spisaniem Niebieskiej Karty nie mogą nic zrobić, zapisz ich nazwiska i numery służbowe i zagroź, że złożysz skargę do przełożonego – to powinno poskutkować.

Co to jest Niebieska Karta?

To po prostu formularz przystosowany do zgłoszeń przemocy domowej. Składa się z dwóch niebieskich kartek formatu A4. Kartę A wypełnia policjant przybyły na miejsce zdarzenia. Na tej karcie jest również miejsce na informację, czy chcesz, aby policja przekazała Twoje dane organizacji niosącej pomoc ofiarom przemocy domowej, wtedy osoba z takiej organizacji się z Tobą skontaktuje. Karta B infor-

muje o Twoich prawach, zawiera miejsce na Twoją notatkę ze zdarzenia, adresy i telefony lokalnych placówek i instytucji, gdzie znajdziesz pomoc prawników, psychologów, wolontariuszy. Wypełniając Niebieską Kartę, nie zawiadamiasz o popełnieniu przestępstwa – musisz to zrobić osobno. Możesz – ustnie i natychmiast. Formularze wypełnione przez policjantów trafią do dzielnicowego, który wkrótce Cię odwiedzi. Będzie wtedy z Tobą rozmawiał o zajściu i o tym, czego potrzebujesz i oczekujesz.

Jeśli wzywasz policję, to koniecznie proś o pomoc i składaj zawiadomienie o przestępstwie. Jeżeli natomiast chcesz, aby policjanci tylko postraszyli Twojego partnera, musisz liczyć się z tym, że następnym razem odmówią przyjazdu, bo niby – po co, skoro nic się nie stało, a jeśli nie składasz zawiadomienia o przestępstwie, to w sensie prawnym – nic się nie stało. Swojego zawiadomienia nie możesz później wycofać – możesz jedynie odmówić zeznań przeciwko sprawcy jako Twojej najbliższej osobie – sprawa wtedy i tak upadnie, ale nie wierz w zapewnienia partnera, że jeśli to zrobisz, on się zmieni. Jeżeli przestępstwo zostało zakwalifikowane jako przemoc domowa, to wniosku wycofać nie można, ale jeśli określone zostało jako naruszenie nietykalności cielesnej – to, jako ścigane na wniosek ofiary, może być wycofane. Wtedy jednak powtórne przyjąć go już nie będzie można.

Przemoc domowa jest przestępstwem ściganym z urzędu, więc nawet jeśli jesteś tylko świadkiem takiej przemocy, również powinnaś zawiadomić organy ścigania.

Zawiadomienie o przestępstwie lub wniosek o ściganie otwiera postępowanie karne. Bez Twojego zgłoszenia nikt nie rozpocznie ścigania sprawy. Ścigane na Twój pisemny wniosek są:

- ciężkie pobicie (zwolnienie lekarskie powyżej 7 dni) osoby najbliższej, pobicie (naruszenie czynności ciała do 7 dni) osoby najbliższej i wspólnie zamieszkującej,
- zgwałcenie,
- groźba popełnienia przestępstwa,
- kradzież na szkodę osoby najbliższej,
- uchylanie się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego.

Pamiętaj, że raz złożonego wniosku o ściganie sprawcy gwałtu nie możesz już wycofać, inne tylko za zgodą prokuratora. A po wycofaniu wniosku nie można go już złożyć powtórnie. Policjanci spiszą **protokół** i powinni wszcząć postępowanie przygotowawcze. Protokół dostaniesz do podpisania, więc uważnie go przeczytaj, zgłoś uwagi i uzupełnienia, a wtedy policjant będzie musiał je wpisać. Jeśli uznasz, że policjant spisał Twoje zeznania niedokładnie – napisz o tym wzmiankę na końcu protokołu. W protokole jest też miejsce na zgłoszenie przez osoby uczestniczące w czynnościach zarzutów co do treści protokołu. Protokół jest bardzo istotny, bo bardzo ważne jest, abyś przez cały czas kontaktów z policją i sądem mówiła to samo. Jeśli Twoje zeznania będą się zmieniać, nie będziesz wiarygodna. Jeżeli w protokole znajdują się sformułowania, których byś nigdy nie użyła, zostanie zapisany nie Twoim językiem, adwokat oskarżonego, już w sądzie, będzie próbował podważyć Twoją wiarygodność lub wyprowadzić Cię z równowagi pytaniami typu: Czy Ty to rzeczywiście powiedziałaś, dlaczego teraz mówisz coś innego, czy czasem nie zawodzi Cię pamięć itp.

Jeżeli masz zastrzeżenia co do zachowania się policjanta, zawsze możesz zwrócić się ze skargą do jego przełożonego. Wiedz jednak, że policji będzie bardzo zależało na ustaleniu wszystkich faktów, policjant będzie zatem dociekliwy. W sądzie pojawią się dwie „prawdy” – Twoja i oskarżonego. Policji i prokuratorowi, tak samo jak Tobie, będzie chodziło o skazanie sprawcy, bo zaświadczy to o dobrze wykonanej przez nich pracy. Pytając o przebieg przestępstwa, nie zaspokajają ciekawości, ale przygotowują materiał dowodowy, który potwierdzi Twoją prawdę i doprowadzi do skazania sprawcy. W sprawach o przemoc domową jesteś nie tylko pokrzywdzoną, ale również świadkiem (często jedynym), sprawca – podejrzanym.

Policja będzie potrzebowała jak najwięcej dowodów, dlatego ważna jest (oprócz Twoich zeznań i, jeśli nie było świadków, zeznań osób, którym się zwierzyłaś) obdukcja lekarska i oględziny miejsca przestępstwa. Wiemy, że chcesz się umyć, opatrzyć czy posprzątać – to w pełni zrozumiałe. Ale te dowody mogą bardzo znacząco wpłynąć na decyzję sądu. Dlatego nie myj się, nie zmieniaj garderoby i nie sprzątaj. W przypadku gwałtu obdukcja ma sens, jeśli zostanie przeprowadzona do 48 godzin po stosunku, jednak im szybciej, tym lepiej. Musisz się liczyć z tym, że konieczne będzie zabezpieczenie jako dowodu odzieży, w

którą byłaś ubrana podczas zajścia. W przypadku pobicia zrób obdukcję, póki ślady pobicia są bardzo wyraźne. Zrób sobie i dzieciom zdjęcia, też staną się dowodami. Lekarz specjalista opisze Twoje obrażenia wewnętrzne, otarcia naskórka i siniaki. Pamiętaj – złóż wniosek o zabezpieczenie dowodów – policja zabezpieczy je nawet wtedy, gdy jest to sprawa ścigana na wniosek poszkodowanej, a więc – Twój. Wszelkie zaświadczenia lekarskie, postanowienia, protokoły przesłuchań, opinie biegłych tworzą akta sprawy, które wraz z aktem oskarżenia przesyłane są do sądu.

Podczas przesłuchania, jeżeli jesteś nieletnia, towarzyszyć Ci będzie psycholog. Możesz poprosić policjanta o obecność przedstawicielki organizacji społecznej, ale nie możesz się tego domagać. Jeśli nie jesteś w stanie zeznawać, możesz poprosić o przerwę lub przełożyć przesłuchanie na następny dzień. Do czasu zakończenia śledztwa masz prawo uzupełniać zeznania, jeśli tylko coś Ci się przypomni, albo uznasz, że to ważne, a do tej pory tego nie powiedziałaś. Rozumiemy, że wstyd i ból nie pozwalają Ci o czymś powiedzieć – pamiętaj jednak, że Twoja pamięć jest zawodna, a proces odbędzie się najwcześniej po kilku miesiącach. Jeśli na sali sądowej, sprowokowana przez adwokata oskarżonego lub, zapomniawszy, że o tym nie mówiłaś, powiesz coś, czego nie ujawniałaś w czasie dochodzenia, zadziała to na Twoją niekorzyść. Pojawią się wątpliwości co do Twojej wiarygodności. Adwokat oskarżonego będzie się zastanawiał, czy nie masz skłonności do konfabulacji. Jeśli chcesz, możesz wynająć adwokata – pełnomocnika. Gdyby nie było Cię na to stać, możesz prosić sąd o wyznaczenie Ci pełnomocnika z urzędu, który w Twoim imieniu będzie składał wnioski dowodowe i zadawał pytania. Do czasu rozpoczęcia przewodu sądowego masz prawo **złożyć wniosek o umożliwienie Ci występowania w roli oskarżycielki posiłkowej**. To bardzo ważne, bo nie tylko daje Ci prawo do składania wniosków dowodowych i zadawania pytań, ale także składania środków odwoławczych od wyroku, jeśli prokurator działający w Twojej sprawie nie bardzo się stara. Policja może się zdecydować na przeprowadzenie konfrontacji – Ciebie z podejrzanym. To może być dla Ciebie stresujące przeżycie, podobna scena jednak będzie miała miejsce w sądzie. Dochodzenie zakończy się w ciągu 2 miesięcy od wszczęcia, jeśli zostanie przedłużone, to tylko przez prokuratora.

W prokuraturze

Prokurator jest oskarżycielem publicznym i rzecznikiem publicznego dobra. Nadzoruje dochodzenie prowadzone przez policję. W wykonywaniu swych funkcji jest niezależny. Ma obowiązek zachowania obiektywizmu, więc nie może Ci doradzać, ale de facto stoi po Twojej stronie, bo jemu też zależy na skazaniu sprawcy. Jeżeli chcesz przeglądać akta sprawy i sporządzać odpisy, bez przeszkód możesz to robić na etapie postępowania sądowego. W czasie postępowania przygotowawczego zgodę na przeglądanie akt musi wyrazić prokurator. Gdy policja zakończy postępowanie przygotowawcze – sprawę przejmuje prokuratura. Jeśli prokurator będzie miał jakieś wątpliwości, policja będzie musiała uzupełnić akta. Następnie prokurator sporządza akt oskarżenia i kieruje sprawę do sądu. Może też zdecydować o umorzeniu dochodzenia lub śledztwa, na które w terminie 7 dni od daty doręczenia odpisu decyzji możesz złożyć zażalenie do Sądu. Masz prawo być obecna podczas jego posiedzenia. Decyzja sądu jest ostateczna. O wniesieniu aktu oskarżenia zostaniesz powiadomiona przez prokuratora. Jeżeli za przestępstwo, które popełnił oskarżony, nie grozi kara wyższa niż 10 lat pozbawienia wolności, prokurator może, za zgodą oskarżonego, wnosić o skazanie bez przeprowadzenia rozprawy – jest to tzw. ugoda sądowa. Nie musisz wyrażać na nią zgody, ale decyzja i tak nie zależy od Ciebie, możesz jednak wziąć udział w posiedzeniu sądu.

Z policji, prokuratury i sądu będziesz otrzymywać wezwania do stawienia się. Gdybyś w danym dniu nie mogła się stawić, powiadom o tym wzywającego odpowiednio wcześniej. Podobnie, jeśli zmienisz adres. Jeśli nie poinformujesz – pismo wysłane pod nieaktualny adres uznaje się za doręczone.

Proś prokuratora, by zastosował wobec Twojego partnera **dozór policyjny**. (Dostanie wtedy zakaz opuszczania miejsca zamieszkania, będzie musiał się zgłaszać na policję w wyznaczonych terminach i informować ją, gdy będzie chciał wyjechać.) Jeśli dozór nie pomoże, wtedy skuteczny okaże się **areszt tymczasowy**. Dlatego proś prokuratora, by wystąpił z wnioskiem do sądu rejonowego o zastosowanie aresztu. Jakie muszą wystąpić przesłanki, by prokurator (i sąd) się zgodził?: przemoc, której doznałaś była poważna, partner grozi Ci pobiciem lub

już to zrobił, zmusza Cię szantażem lub groźbami do wycofania skargi, nakłania Ciebie lub świadków do składania fałszywych zeznań.

Pamiętaj jednak, że prośba o zastosowanie środków zapobiegawczych nie jest dla prokuratora wiążąca, więc może Ci odmówić.

Jeśli chcesz na tym etapie zrezygnować, możesz powołać się na prawo odmowy zeznań lub odpowiedzi na pytanie, jeśli odpowiedź mogłaby narazić Ciebie lub osobę Ci bliską na odpowiedzialność karną. Wtedy również Twoje wcześniejsze zeznania złożone na policji przestaną prawnie istnieć. Tylko, czy tego naprawdę chcesz i czy warto? Licz się z tym, że najprawdopodobniej trafisz w niedługim czasie znów na policję lub do prokuratury i wtedy uznają Cię za osobę niepoważną, której sprawą nie warto się zajmować. Jeśli wcześniej namówiłaś prokuratora na dozór policyjny lub areszt tymczasowy, licz się z tym, że prokurator naprawdę będzie na Ciebie wściekły. Takie postępowanie kobiet to jedna z najważniejszych przyczyn, dla których policja i prokuratura niechętnie zajmują się przemocą domową.

Co jeszcze możesz zrobić?

- Składać wnioski dowodowe (przesłuchania świadków, dowody rzeczowe: zdjęcia, nagrania, obdukcje itd.) i zażalenia, jeśli prokurator odmówi uznania któregoś dowodu za dowód w sprawie.
- Przeglądać akta sprawy i robić odpisy.
- Zgłosić wniosek o dopuszczenie do innych czynności śledczych lub dochodzeniowych (możesz wtedy zadawać pytania świadkowi podczas przesłuchania, składać oświadczenia i wnioski do protokołu).
- Wystąpić o przeprowadzenie mediacji, dzięki której pojednanie stron i zadośćuczynienie mogą nastąpić bez przeprowadzenia sprawy w sądzie.
- Prosić o warunkowe umorzenie postępowania.

Mediacja może się odbyć, jeśli pokrzywdzony i sprawca zgodzą się na jej przeprowadzenie. Postępowanie mediacyjne prowadzą osoby lub instytucje do tego powołane, zaś wykazy tych osób i instytucji znajdują się w sądach okręgowych. Podczas mediacji Ty i sprawca przedstawiasz swoje wersje wydarzeń, warunki pojednania i zadośćuczynienia. Jeśli dojdzie do ugody, prokurator wystąpi do sądu z wnioskiem o warunkowe umorzenie postępowania i dobrowolne poddanie się przez sprawcę

karze, wymierzenie kary z jej nadzwyczajnym złagodzeniem, odstąpienie od wymierzenia kary lub orzeczenie obowiązku naprawienia szkody, zadośćuczynienia pieniężnego. Ostateczną decyzję podejmuje sąd. W przypadku przemocy domowej mediacja jest zazwyczaj wykorzystywana przez sprawcę, by przekonać ofiarę, by przebaczyła i przyjęła na siebie współodpowiedzialność za przemoc.

Umorzenie. Jeśli prokurator podczas postępowania przygotowawczego uzna, że brakuje wystarczających dowodów winy lub jest znikomy stopień społecznej szkodliwości czynu, to wyda postanowienie o umorzeniu dochodzenia (śledztwa). Składaj wtedy zażalenie – jako osoba pokrzywdzona masz do tego prawo. Na złożenie zażalenia masz tylko 7 dni. W tym okresie masz prawo zapoznać się z aktami postępowania i zgromadzonym materiałem dowodowym. Koniecznie z tego prawa skorzystaj. Dowiesz się jak przebiegało postępowanie, czy przeprowadzono wszystkie wnioskowane przez Ciebie dowody i z jakim skutkiem. Przeglądając zgromadzony w sprawie materiał dowodowy uzyskasz konieczne Ci informacje do napisania zażalenia.

Warunkowe umorzenie postępowania karnego. Jeśli prokurator lub sąd uzna, że: wina i stopień społecznej szkodliwości czynu są niewielkie, bo za mało oberwałaś lub sprowokowałaś sprawcę; postawa sprawcy pozwala mniemać, że nie popełni ponownie przestępstwa i będzie przestrzegał porządku prawnego postępowanie karne może zostać warunkowo umorzone. Warunkowe umorzenie następuje na okres próby (od roku do 2 lat). Sąd może oddać sprawcę pod nadzór kuratora.

Warunkowego umorzenia nie stosuje się do sprawcy przestępstwa zagrożonego karą pozbawienia wolności powyżej 3 lat, chyba, że odbyła się udana mediacja, wtedy stosuje się warunkowe umorzenie wobec sprawcy przestępstwa zagrożonego karą pozbawienia wolności do 5 lat. Warunkowo umarzając postępowanie, sąd zobowiązuje sprawcę do naprawienia szkody, może zobowiązać do przeproszenia, leczenia alkoholizmu lub narkomanii, łożenia na utrzymanie rodziny, znalezienia pracy, może określić sposób kontaktu skazanego z pokrzywdzonym lub może zakazać zbliżania się skazanego do pokrzywdzonego w określonych okolicznościach.

Jeżeli sprawca będzie ignorował nałożone nań obowiązki lub znowu świadomie złamie prawo i popełni przestępstwo, za które go skazano, postępowanie zostanie na nowo podjęte.

Jeśli sprawca ucieknie i nie będzie go można ująć lub okaże się chory psychicznie, postępowanie będzie można zawiesić.

W SĄDZIE

- Na rozprawę otrzymujesz wezwanie. Zanim odczyta się akt oskarżenia, możesz złożyć oświadczenie, że chcesz być **oskarżycielką posiłkową**. Zrób to koniecznie, wtedy nic nie stanie się bez Twojego udziału. Będziesz mogła zadawać pytania przesłuchiwanym przez sąd, wygłaszać repliki (przedstawiać Twój odmienny punkt widzenia wobec tego, co mówi oskarżony lub jego adwokat), przeglądać akta, zgłaszać wnioski o uzupełnienie postępowania przygotowawczego lub przewodu sądowego, przemawiać na zakończenie przewodu sądowego, żądać uzasadnienia wyroku, wnosić apelację od wyroku sądu I instancji. Masz prawo zwrócić się o wyznaczenie Ci pełnomocnika z urzędu. Jesteś osobą pokrzywdzoną – możesz więc brać udział w całej rozprawie. Jeśli chcesz, po **przesłuchaniu** Cię jako świadka, możesz opuścić salę rozpraw. W sprawach o zgwałcenie zazwyczaj jest wyłączana jawność rozprawy, na wszelki wypadek jednak wnieś wniosek o wyłączenie jawności. Możesz prosić sąd o wydalenie oskarżonego z sali rozpraw na czas składania przez Ciebie zeznań; zadecyduje o tym sędzia, więc może nie uwzględnić Twojego wniosku. Rozprawa zaczyna się od wywołania sprawy i sprawdzenia obecności stron i osób wezwanych, następnie odczytuje się akt oskarżenia i rozpoczyna postępowanie dowodowe. Oskarżony może prosić o **dobrowolne poddanie się karze** – decyduje o tym Ty i prokurator, zanim zdecyduje sąd. Jeśli oskarżony jest osobą Ci bliską, możesz **odmówić zeznań**, pamiętaj jednak, że te złożone przedtem automatycznie przestają istnieć.
- Prokurator, oskarżony i jego obrońcy mogą zadawać Ci pytania, jeśli będą one nieprzyjemne lub uwłaczające Twojej godności, Twój pełnomocnik może wnioskować o ich uchylenie. Musisz być przygotowana na to, że oskarżony i jego obrońca zechcą udowodnić, że całemu zającium Ty byłaś winna – to po prostu obrona klienta.
- Na pytania prokuratora i sądu odpowiadaj wyczerpująco i dokładnie. Nie musisz jednak ułatwiać pracy adwokatowi oskarżonego – jemu odpowiadaj krótko. Bądź pewna swoich słów i swojej pamięci. Używaj trybu orzekającego – mów raczej: „Byłam pewna, że oskarżony chce mnie zabić” niż „Przypuszczałam, że chce mnie zabić”.

- Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego masz ostatnią możliwość na złożenie wniosku o **odszkodowanie**. Pada pytanie o ewentualne dodatkowe wnioski dowodowe i sąd zamyka przewód sądowy. Czas na wystąpienia stron: prokuratora, oskarżyciela posiłkowego lub pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, obrońcy oskarżonego i oskarżonego.
- Sąd udaje się na naradę i po powrocie na salę rozpraw wydaje **wyrok**. Każda ze stron może go zaskarżyć. Masz 7 dni na uprzedzenie o tym sądu, który sporządza pisemne uzasadnienie wyroku i teraz 14 dni na wniesienie apelacji. Jeśli wyrok wydał sąd rejonowy – apelację wnosisz do sądu okręgowego za pośrednictwem sądu rejonowego, jeśli nie zgadzasz się w wyroku sądu okręgowego, apelację wnosisz do sądu apelacyjnego za pośrednictwem sądu okręgowego, wtedy jednak apelację sporządza i podpisuje adwokat. Pamiętaj o przestrzeganiu terminów.

Powództwo cywilne lub adhezyjne to dochodzenie roszczeń w procesie karnym przez osobę pokrzywdzoną, która w wyniku przestępstwa poniosła wymierną szkodę majątkową (związaną z uszczerbkiem na zdrowiu lub materialną – zniszczenie dóbr, nawet będących wspólną własnością małżonków). Aby wystąpić z powództwem cywilnym w procesie karnym, należy złożyć pozew (najpóźniej do czasu rozpoczęcia sprawy w sądzie I instancji). Powództwo cywilne można zgłosić już w postępowaniu przygotowawczym. Wtedy dołącza się pozew cywilny do akt sprawy i wraz z aktem oskarżenia przesyła do sądu. Decyzję o przyjęciu powództwa podejmuje sąd. Złożenie powództwa upoważnia do składania wniosku o zabezpieczenie roszczenia (czyli zakaz sprzedaży majątku czy zablokowanie konta). Możesz prosić prokuratora, by zrobił to w Twoim imieniu – unikniesz kosztów. W przypadku umorzenia, warunkowego umorzenia lub zawieszenia postępowania przygotowawczego trzeba w terminie 30 dni od daty doręczenia postanowienia żądać przekazania sprawy sądowi cywilnemu, aby zabezpieczenie powództwa mogło mieć miejsce. Sąd może odmówić przyjęcia powództwa cywilnego. Jeśli Twoje powództwo cywilne zostanie przyjęte, jesteś stroną w sprawie. Sąd może zasądzić odszkodowanie na Twoją rzecz z urzędu w razie skazania lub warunkowego umorzenia postępowania. Jeśli nie

wniosłaś powództwa cywilnego lub zostało ono odrzucone lub pozostawione bez rozpoznania, złóż wniosek o zasądzenie odszkodowania. Sąd może również orzec nawiązkę lub obowiązek naprawienia szkody.

Jeśli odmówiono Ci wszczęcia postępowania przygotowawczego, wnieś akt oskarżenia do sądu i zostań oskarżycielką prywatną, czyli stroną procesową, od której zależy wszczęcie postępowania i jego kontynuacja. Przepęstwa ścigane z oskarżenia prywatnego to:

1. zniesławienie (art. 212 k.k. §1 Kto pomawia inną osobę, grupę osób, instytucję, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.)
2. naruszenie nietykalności cielesnej lub lekkie uszkodzenie ciała trwające nie dłużej niż 7 dni (art. 217 k.k. §1 Kto uderza człowieka lub w inny sposób narusza jego nietykalność cielesną, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.), jeżeli nie dotyczy osoby najbliższej wspólnie zamieszkującej (w tym przypadku ściganie odbywa się z oskarżenia publicznego)
3. zniewaga (art. 216 k.k. Kto znieważa inną osobę w jej obecności albo choćby pod jej nieobecność, lecz publicznie lub w zamiarze, aby zniewaga do osoby tej dotarła, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.)

W sprawach z oskarżenia prywatnego pokrzywdzony ma prawo złożyć skargę na policję i wnosić o zabezpieczenie dowodów. Jeśli prokurator uzna, że wymaga tego interes społeczny, może według swego uznania wszcząć postępowanie z urzędu lub przyłączyć się do postępowania, które zostało zainicjowane przez poszkodowanego. Oskarżycielce prywatnej przysługują prawa takie, jak w wypadku oskarżycielki posiłkowej.

Postępowanie sądowe kończy się wydaniem wyroku.

PO WYROKU

W wyroku Sąd orzeka, jaką karę otrzyma sprawca przestępstwa. W większości przypadków za przestępstwo znęcania się nad rodziną zapada **wyrok w tzw. zawieszeniu**. To znaczy, że skazany otrzymał karę pozbawienia wolności i wykonanie tej kary sąd zawiesił na okres próby. Okres próby biegnie od uprawomocnienia się wyroku.

W wyroku są również zawarte warunki, jakie musi spełnić skazany, aby dobrze przejść okres próby. Może to być między innymi:

- przeproszenie pokrzywdzonej,
- powstrzymanie się od spożywania alkoholu,
- podjęcie pracy, łożenie na rodzinę,
- poddanie się leczeniu odwykowemu,
- powstrzymanie się od kontaktu z pokrzywdzoną,
- opuszczenie mieszkania.

Zawieszając wykonanie kary, sąd bardzo często oddaje skazanego pod nadzór kuratora. Nadzór ten trwa przez okres zawieszenia kary. Kurator wówczas odwiedza skazanego i pokrzywdzoną i kontroluje przebieg próby. Będzie Twoim sprzymierzeńcem.

Co zrobić jeżeli sprawca przemocy nie przestrzega warunków, jakie na niego nałożył sąd? Jeżeli nadal się znęca? Kara pozbawienia wolności w zawieszeniu nie odniosła skutku. Skazany zawieszenie kary potraktował jako bezkarność. Jeżeli skazany nie przestrzega warunków zawieszenia wykonania kary sąd może zarządzić jej wykonanie. Wówczas sprawca przemocy nad Tobą pójdzie do więzienia.

Co zrobić, aby kara została wykonana? Przede wszystkim powiedz o Twoich problemach kuratorowi. On powinien podjąć potrzebne czynności, aby sąd zarządził wykonanie kary. Jeżeli skazany nie ma kuratora albo kurator ociąga się z załatwieniem sprawy, złóż zawiadomienie sama. W tym celu napisz do sądu pismo, w którym zażądaj wykonania kary pozbawienia wolności. Wzór takiego zawiadomienia znajdziesz na końcu tej broszurki.

Sąd może zarządzić wykonanie kary w trakcie trwania próby (tj. okresu zawieszenia) i jeszcze przez 6 następnych miesięcy.

Niestety bardzo często zdarza się, że sprawca przemocy nadal czuje się bezkarny i znęca się na rodziną. W takich przypadkach dochodzi do nowego popełnienia przestępstwa. Złóż ponownie zawiadomienie z wnioskiem o ściganie sprawcy przestępstwa. Zostanie wszczęte nowe postępowanie karne i sprawca zostanie ponownie ukarany. Tym razem surowiej i poprzedni wyrok zostanie wykonany.

Jeżeli Policja odmawia Ci wszczęcia nowego postępowania – twierdząc, że sprawca już karę ma i oni nic więcej zrobić nie mogą (a to się niestety zdarza!) zawiadomienie kieruj bezpośrednio do właściwej Ci Prokuratury Rejonowej.

Czy warto ?

To jest bardzo częste pytanie kobiet, ofiar przemocy. Obawiają się postępowania sądowego, wstydzą, nie ufają wymiarowi sprawiedliwości. To prawda, że dochodzenie ochrony prawnej przez ofiary przemocy ani nie jest łatwe, ani przyjemne. Mimo, że odmowa wszczęcia postępowania przez Policję z przyczyny: „nie wtrącają się w sprawy rodzinne” już zanikła, to nadal kobiety trafiają na wiele przeszkód je zniechęcających. Może do przyjemności to nie należy, ale można przez to przebrnąć. Na zachowanie kobiet wpływają: wstyd przed otoczeniem, błędne przekonanie, że nie donosi się na rodzinę, lęk przed utratą związku, samotnością, porzuceniem przez partnera. Wytrzymują przemoc tak długo, jak tylko się da. A trwa to nieraz bardzo długo i prowadzi do zniszczenia kobiety, a czasami nawet jej śmierci.

Zanim zrezygnujesz kolejny raz z dochodzenia swoich praw, musisz wiedzieć, że:

- **Im szybciej podejmiesz decyzję o ukaraniu sprawcy przemocy przez Sąd, tym lepiej dla Ciebie i Twojej rodziny.** Najlepiej, zanim Cię pierwszy raz zbije, ewentualnie po pierwszym pobiciu. Przemoc zawsze się nasila. Trzeba ją przerwać jak najszybciej. Sprawca musi zostać ukarany. Możesz mu przebaczyć, możesz nadal pozostawać z nim w związku. Nie ma to jednak nic wspólnego z karą. Pomyśl, jak przebiega proces wychowawczy? Byłaś

dzieckiem, wychowywano Ciebie, sama też wychowujesz dzieci. Jak dziecko nabroi, jest mu wyznaczana kara (np. nie wolno mu oglądać bajek przez 3 dni). Rodzic konsekwentnie pilnuje, by dziecko odbyło karę. Przebacza mu przewinienie, kocha je dalej, ale kary nie odwołuje. Wybaczają się z miłości, karze w imię skutecznego wychowania.

- **Nie ma innych możliwości ochrony Ciebie i Twoich dzieci** – nikt nie przydzieli Ci osobistego ochroniarza do wyłącznej dyspozycji – państwo zapewnia bezpieczeństwo obywatelom, karząc sprawców przestępstw. Wszyscy korzystamy z takiej ochrony i Ty też powinnaś. Zastanów się, tyle razy prosiłaś, tłumaczyłaś i nic to nie pomogło. On tego nie rozumie! Powinien zostać ukarany właśnie w tym celu, by zrozumiał.
- **Kara orzeczona przez sąd ma charakter prewencyjny.** Jej wymiar i dolegliwość są w ten sposób orzekane przez sąd, aby sprawca przemocy nie powrócił do przestępstwa. Jeżeli kara nie odnosi skutku prewencyjnego – sprawca ponownie karany jest dolegliwej, lub „odwiesza” się mu karę. Aż do skutku.

SEPARACJA I ROZWÓD

Separacja

Separacja – prawne rozłączenie małżonków bez rozwiązywania małżeństwa. Separacja została wprowadzona do Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego w 1999 r. Jest to instytucja występująca niezależnie od rozwodu. To znaczy, że nie jest to konieczny etap przed ewentualnym rozwodem. Jedyną przesłanką żądania separacji jest wystąpienie zupełnego rozkładu pożycia. Pomimo niego orzeczenie separacji jest niedopuszczalne, jeżeli miałyby ucierpieć dobro wspólnych małoletnich dzieci.

Żądanie separacji jest niezależne od żądania rozwodu i w przypadku, gdy jeden z małżonków żąda separacji, a drugi orzeczenia rozwodu i żądanie to jest uzasadnione, sąd orzeka rozwód. Przy orzeczeniu separacji sąd orzeka, czy i który z małżonków jest winny rozkładu pożycia. Na zgodne żądanie małżonków sąd zaniecha orzekania o winie. Orzeczenie separacji powoduje powstanie pomiędzy małżonkami rozdzielności majątkowej. Sąd orzeka separację bezterminowo. Orzeczoną przez sąd separacja może być zniesiona na zgodne żądanie małżonków i z chwilą jej zniesienia ustają jej skutki. Żądanie orzeczenia separacji rozpoznawane jest w 2 trybach:

1. Procesowym – strona wnosząca żądanie składa do sądu pozew (wzór), pozew składa się w sądzie okręgowym, w okręgu którego małżonkowie mieli ostatnie wspólne miejsce zamieszkania, jeżeli choć jedno z nich jeszcze w tym okręgu stale przebywa, a z braku takiej podstawy – sąd miejsca zamieszkania strony pozwanej. W sprawie o separację sąd rozstrzyga o władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi, o alimentach dla dzieci oraz małżonka. Od pozwu o separację pobiera się wpis stały w kwocie 600 zł.
2. Nieprocesowym – małżonkowie składają do sądu zgodny wniosek o orzeczenie separacji. Ten tryb jest jednak jedynie dopuszczalny, gdy strony nie mają wspólnych małoletnich dzieci. Właściwym jest sąd okręgowy, w którym małżonkowie mają wspólne zamieszkanie, z braku wspólnego miejsca zamieszkania – sąd miejsca zamieszkania. Wniosek należy zgłosić w sądzie właściwym dla jednego z małżonków. Od wniosku pobiera się wpis stały w wysokości 100 zł

Rozwód

Jeżeli między małżonkami nastąpił zupełny i trwały rozkład pożycia małżeńskiego, każdy z małżonków może żądać, aby sąd rozwiązał ich małżeństwo przez rozwód. **Zupełność rozkładu pożycia** – istnieje wówczas, gdy między małżonkami nie istnieje więź duchowa, fizyczna i gospodarcza. Gdy jednak przy zupełnym braku więzi duchowej i fizycznej pozostają pewne elementy więzi gospodarczej, rozkład pożycia może być mimo to uznany za zupełny, jeżeli utrzymanie elementów więzi gospodarczej zostało wywołane szczególnymi okolicznościami np. wspólnym mieszkaniem. Do uznania, że między małżonkami nie ma wspólnoty duchowej nie jest konieczne stwierdzenie wrogiego stosunku małżonków do siebie.

Oceniając, czy **rozpad małżeństwa jest trwały**, sąd opiera się na doświadczeniu życiowym, badając, czy w danych okolicznościach nie ma szans na powrót stron do pożycia małżeńskiego. Zwykle taka ocena możliwa jest po upływie pewnego czasu od ich rozstania. Prawo polskie jednak nie uzależnia orzeczenia rozwodu od upływu określonego czasu od zaistnienia separacji faktycznej. W przypadku zaistnienia aktów przemocy sąd może uznać trwałość rozpadu małżeństwa wkrótce po rozejściu się małżonków.

Rozwód nie może zostać orzeczony, jeżeli:

- na skutek rozwodu ucierpiałoby dobro wspólnych małoletnich dzieci,
- z innych względów orzeczenie rozwodu byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, np.: gdy jedno z małżonków jest nieuleczalnie chore, wymaga pomocy moralnej i materialnej drugiego małżonka i rozwód stanowiłby dla niego rażącą krzywdę,
- rozwodu żąda małżonek wyłącznie winny rozpadu pożycia małżeńskiego (chyba, że drugi małżonek wyrazi zgodę).

Sąd, orzekając rozwód, orzeka także, czy i który z małżonków ponosi winę rozkładu pożycia. Na zgodny wniosek stron sąd zaniecha orzekania o winie.

Co jeszcze załatwisz przy rozwodzie?

Bez Twojego wniosku sąd przy rozwodzie orzeka również o:

- władzy rodzicielskiej nad wspólnymi małoletnimi dziećmi,

- alimentach na dzieci,
- sposobie korzystania przez rozwiedzionych małżonków ze wspólnie zajmowanego mieszkania.

Na wniosek sąd orzeka również o:

- eksmisji współmałżonka,
- podziale wspólnego mieszkania,
- przyznaniu mieszkania jednemu z małżonków, jeżeli drugi wyraża zgodę na jego opuszczenie,
- podziale majątku wspólnego, jeżeli przeprowadzenie tego podziału nie spowoduje nadmiernej zwłoki w postępowaniu,
- alimentach na Ciebie,
- uregulowaniu terminów i sposobu kontaktów z małoletnimi dziećmi przez tego z małżonków, któremu nie powierzono wykonywania władzy rodzicielskiej.

Korzystanie ze wspólnego mieszkania

Normuje je art. 58 §2 Kodeksu Rodzinnego. Wspólnym mieszkaniem w rozumieniu tego artykułu jest każde mieszkanie, czy jego część faktycznie zajmowana przez małżonków, niezależnie od tego, czy przysługuje im tytuł prawny do zajmowanego mieszkania oraz czy mieszkanie jest składnikiem majątku małżeńskiego. Decydujące znaczenie ma tu ustalenie faktu wspólnego korzystania przez małżonków z mieszkania. Zazwyczaj sąd ustala sposób korzystania, przyznając każdemu z małżonków określone pomieszczenia do wyłącznego korzystania i określone pomieszczenia do wspólnego korzystania (kuchnia, łazienka). Rozstrzygnięcie to ma jednak charakter tymczasowy. Nie jest podziałem majątku ani przyziałem mieszkania. Reguluje sprawy mieszkaniowe małżonków przez czas ich wspólnego zamieszkiwania po rozwodzie do chwili uzyskania przez każde z małżonków na właściwej drodze bądź eksmisji jednego z małżonków czy podziału mieszkania. Możliwe jest ustalenie korzystania z mieszkania będącego własnością wyłącznie jednego małżonka przez drugiego, lecz jedynie do czasu, kiedy małżonek niebędący właścicielem zostanie zobowiązany do jego opuszczenia.

Możesz wnosić o ustalenie sposobu korzystania również bez prowadzenia postępowania rozwodowego. Właściwym będzie wówczas sąd rejonowy miejsca zamieszkania małżonków.

Jeżeli jednak małżonek nie przebywa w mieszkaniu, nie może żądać ustalenia sposobu jego korzystania. Mijałoby się to wówczas z celem tego unormowania, nie można bowiem realnie określić sposobu korzystania, które dopiero miałyby nastąpić w dalszej przyszłości. Nie może również sąd w wyroku rozwodowym orzec o dopuszczeniu do mieszkania małżonka, który z mieszkania nie korzysta.

Natomiast w przypadku, gdy jeden z małżonków nie przebywa w mieszkaniu jedynie okresowo, np. delegacja służbowa, praca w innej miejscowości oraz gdy jedno z małżonków zostało pozbawione możliwości korzystania z mieszkania na skutek bezprawnego czynu drugiego małżonka, a z tym się nie godzi i wyraża wolę powrotu do tego mieszkania, sąd na jego wniosek ureguluje sposób korzystania (np. kobieta ucieka z mieszkania przed sprawcą przemocy domowej i przebywa czasowo u krewnych, w domu samotnej matki).

Jeżeli jednak mąż porzucił rodzinę, nie mieszkał, nie interesował się mieszkaniem, nie płacił za nie, to sąd nie powinien w wyroku orzekać o jego prawie do korzystania. Często bowiem dopiero w wyniku sprawy rozwodowej mąż „przypomina” sobie o mieszkaniu i żąda jego części. W przypadku, gdy mieszkanie jest przedmiotem najmu, a współnajemca nie korzysta z niego przez dłuższy czas, można żądać ustalenia przez sąd, że utracił prawo do współnajmu. Ale to już nie podczas rozwodu.

Eksmisja

W przypadku, gdy jeden z małżonków swym rażąco nagannym postępowaniem uniemożliwia wspólne zamieszkiwanie, sąd na żądanie drugiego małżonka (składasz w sądzie **pozew o eksmisję** – postępowanie procesowe) może nakazać eksmisję. Możliwe jest to wówczas, gdy współmałżonek swym postępowaniem uniemożliwia dalsze wspólne zamieszkiwanie. Znęcanie się nad rodziną i pijaństwo jest owym rażąco nagannym postępowaniem i w pełni uzasadnia żądanie eksmisji. W tym trybie sprawca przemocy zostaje wyeksmitowany na zawsze.

Możesz też skorzystać z możliwości, jaką wprowadzono w nowelizacji ustawy „o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie” i wnieść do sądu **wniosek o eksmisję sprawcy przemocy nad rodziną** (postępowanie nieprocesowe).

Art. 11a. 1. Jeżeli członek rodziny wspólnie zajmujący mieszkanie, swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie, osoba dotknięta przemocą może żądać, aby sąd zobowiązał go do opuszczenia mieszkania.

Sąd rozpoznaje sprawę w trybie przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm. 4) o postępowaniu nieprocesowym. Postanowienie zapada po przeprowadzeniu rozprawy, która powinna odbyć się w terminie 1 miesiąca od dnia wpływu wniosku. Staje się ono wykonalne z chwilą ogłoszenia i może być zmienione lub uchylone w razie zmiany okoliczności.

Do wykonania obowiązku orzeczonego na podstawie ust. 1 stosuje się odpowiednio przepisy o egzekucji obowiązku opróżnienia lokalu służącego zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych dłużnika.

Niepodważalnym dowodem na taki fakt jest wyrok sądu uznający współmałżonka winnym przestępstwa znęcania się nad rodziną.

Ustawa wyznacza termin 1 miesiąca na przeprowadzenie rozprawy, co ma spowodować szybsze rozpoznanie sprawy niż w postępowaniu procesowym. Może jednak rozpraw być kilka i rozpoznanie sprawy będzie się odwlekało. Postanowienie sądu może zostać zmienione lub uchylone. Wówczas jest możliwe, że sprawca przemocy wróci do domu. Zastanów się zatem, czy warto korzystać z tego przyspieszonego trybu postępowania, który pozostawia Ciebie i Twoje dzieci w niepewności. Jedynie podczas rozwodu jest możliwe orzeczenie eksmisji jednego z małżonków niezależnie od tego, jaki tytuł prawny przysługuje do mieszkania. Poza wyrokiem rozwodowym eksmisja współmałżonka z mieszkania, które należy do obojga małżonków nie jest dopuszczalna. W przypadku najmu możliwe jest orzeczenie eksmisji w wyroku rozwodowym oraz później.

Jeżeli sąd orzeknie o eksmisji współmałżonka, a on nie chce się dobrowolnie wyprowadzić, poproś sąd o wydanie Ci wyroku opatrzo-

nego klauzulą wykonalności. Wyrok ten złożysz u komornika z wnioskiem o wszczęcie egzekucji. Komornik dokona eksmisji. W przypadku eksmisji z powodu znęcania się nad rodziną sprawcy przemocy nie przysługuje lokal socjalny oraz nie obejmuje go okres ochronny (art. 17 Ustawy o ochronie praw lokatorów). I tu znowu, jak widzisz, okazuje się, że warto żądać ukarania sprawcy przemocy nad Tobą. Niestety, obecnie w wyniku zmiany przepisów o egzekucji eksmisja na tzw. bruk nie jest możliwa i będziesz czekała, aż gmina przydzieli mu pomieszczenie do zamieszkania.

Podział majątku wspólnego

Może być przeprowadzony jedynie wówczas, gdy nie spowoduje nadmiernego przedłużania się procesu rozwodowego. O tym decyduje sąd. Praktycznie jest to możliwe wówczas, gdy strony są w stanie porozumieć się w tej kwestii. Jeżeli nie załatwiłaś tego podczas rozwodu, to po uprawomocnieniu się wyroku rozwodowego możesz wystąpić o podział majątku wspólnego do sądu rejonowego.

Jak przeprowadzisz rozwód?

Do sądu okręgowego musisz złożyć pozew (wzór). Właściwym będzie sąd okręgowy w okręgu, którego małżonkowie mieli ostatnie wspólne zamieszkanie, jeżeli choć jedno z nich w okręgu tym stale przebywa. Jeżeli tej podstawy brak, składasz go do sądu okręgowego miejsca zamieszkania strony pozwanej, a gdy i tej podstawy nie ma, to będzie to sąd okręgowy Twojego miejsca zamieszkania. Jeżeli nie wiesz, gdzie Twój małżonek przebywa i nie możesz tego ustalić wraz z pozew składasz do sądu wniosek o ustanowienie kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu. Na kuratora możesz wskazać kogoś z członków jego rodziny. Sąd wówczas zwróci się do niego z zapytaniem, czy wyraża na to zgodę. W przypadku braku zgody, sąd wyznaczy kuratora z urzędu. Pozew podlega opłacie 600 zł. Kosztami sądowymi sąd obciąża oboje małżonków przy orzekaniu rozwodu bez orzeczenia o winie stron. W przypadku orzeczenia winy, koszty ponosi strona uznana winną.

Jeżeli nie możesz pokryć kosztów sądowych, proś sąd, by Cię z nich zwolnił. W tym celu złóż do sądu razem z pozew wniosek o zwolnienie z ponoszenia kosztów sądowych. Do wniosku powinnaś dołączyć

oświadczenie majątkowe na stosownym formularzu sądowym, który otrzymasz w sądzie bezpłatnie.

Jeżeli w toku postępowania sąd nabierze przekonania, że istnieją widoki na utrzymanie pożycia małżeńskiego, może zawiesić postępowanie. Podjęcie zawieszzonego postępowania następuje na wniosek jednej ze stron, wniosek taki można złożyć nie wcześniej niż po upływie 3 miesięcy od dnia zawieszenia postępowania. Jeżeli żadna ze stron nie złoży wniosku o podjęcie postępowania po upływie roku sąd postępowanie umorzy. Wtedy ponownie będziesz musiała składać pozew o rozwód.

Podczas postępowania o rozwód nie może być wszczęta odrębna sprawa o alimenty. Sąd w postępowaniu rozwodowym na Twój wniosek wyda postanowienie w sprawie zabezpieczenia alimentów na czas toczącego się procesu. Jeżeli nie masz zasądzonych alimentów, konieczne zażądaj zabezpieczenia. W wyroku rozwodowym sąd zasądzi alimenty „na przyszłość”, czyli od uprawomocnienia się rozvodu.

Sąd wydając wyrok, w którym orzeka o rozwodzie małżonków, orzeka także o tym, które z nich ponosi winę za rozkład pożycia. Winnym rozpadu małżeństwa jest ten małżonek, który narusza obowiązki małżeńskie. Obowiązki te są określone w art. 23 Kodeksu Rodzinnego. Do naruszenia tych obowiązków może dojść na skutek umyślnego bądź nieumyślnego zachowania się któregoś z małżonków.

Rozstrzygając o winie, sąd może orzec: winę obojga małżonków, winę jednego małżonka, brak winy obojga małżonków. Polskie prawo nie odróżnia winy „większej” i „mniejszej”, wobec czego małżonek, który ma na sumieniu tylko jedną z przyczyn rozkładu, uznaje się za współwinnego, choćby wina drugiego była wielokrotnie większa. Do zawinionych przyczyn rozkładu małżeństwa zalicza się np.: pijaństwo, zdradę małżeńską, opuszczenie współmałżonka, zaniedbywanie rodziny, odmowę wzajemnej pomocy, odmowę współżycia płciowego, znęcanie się nad rodziną. Do niezawinionych przyczyn rozkładu pożycia małżeńskiego zalicza się np.: chorobę psychiczną, niezgodność charakterów, niedobór seksualny, bezpłodność. Ustalenie winy rozkładu pożycia może mieć znaczenie w przypadku dochodzenia roszczeń alimentacyjnych przez współmałżonka. Ułatwi również prowadzenie innych postępowań, np. eksmisji.

Wnosząc do sądu o rozwód z orzekaniem o winie, musisz tę winę udowodnić, np. zeznaniami świadków, dokumentami – takimi jak:

dowody leczenia, obdukcje, wyroki sądu. Jeżeli jesteś ofiarą przemocy domowej, Twój mąż znęcał się nad Tobą, był alkoholikiem, wówczas są to pełne podstawy do żądania rozwodu z jego winy. Nawet, gdy nigdy nie żądałaś ukarania go za te przestępstwa. Sąd może zaniechać orzekania o winie wówczas, gdy zgodne żądanie zgłoszą oboje małżonkowie. Od wyroku sądu okręgowego przysługuje Ci apelacja, jeżeli uważasz, że wyrok jest niesłuszny. Apelację wnosi się za pośrednictwem sądu, który wyrok wydał, do sądu apelacyjnego, w terminie 14 dni od otrzymania uzasadnienia wyroku. Wniosek o uzasadnienie wyroku musisz złożyć w sądzie w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyroku. Jeżeli nie żądałaś uzasadnienia wyroku, to wówczas możesz złożyć apelację w terminie 21 dni od ogłoszenia wyroku. Od wyroku sądu apelacyjnego przysługuje Ci kasacja do Sądu Najwyższego. Jedyne w przypadku zaskarżenia wysokości alimentów kasacja nie przysługuje. Kasacja musi być sporządzona i wniesiona przez adwokata, jest to tzw. przymus adwokacki. Jeżeli nie masz pieniędzy, by wynająć adwokata, poproś sąd o ustanowienie Ci adwokata z urzędu.

Jak długo trwa postępowanie w sprawie o rozwód?

Naprawdę różnie. Najkrócej rozwód jest prowadzony w sprawach, w których sąd nie ustala o winie oraz gdy w małżeństwie nie ma małoletnich dzieci. Wówczas może odbyć się tylko jedna rozprawa, po której sąd wydaje wyrok. W przypadku bardziej skomplikowanych postępowań może trwać i kilka lat.

W ciągu 3 miesięcy od chwili uprawomocnienia się rozwodu możesz złożyć w urzędzie stanu cywilnego oświadczenie, że powracasz do poprzedniego nazwiska. Były mąż nie może jednak domagać się odebrania nazwiska byłej żonie.

Wspólność majątkowa

Z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje pomiędzy małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa obejmująca majątek wspólny małżonków. Małżonkowie mogą przez umowę: ustanowić rozdzielną majątkową, ustanowić rozdzielną majątkową z wyrównaniem dorobków, rozszerzyć lub ograniczyć. Wymaga to sporządzenia aktu notarialnego. Można tego dokonać także przed zawarciem małżeństwa. Wspólność ustawowa ustaje z chwilą ustania małżeństwa. Podczas trwania

małżeństwa wspólność ustawowa ustaje z chwilą zawarcia umowy majątkowej wyłączającej wspólność ustawową bądź z chwilą oznaczoną w prawomocnym wyroku sądu orzekającym ustanowienie rozdzielności majątkowej. Przed ustaniem wspólności majątkowej nie jest możliwy podział majątku. Z chwilą ustania między małżonkami wspólności majątkowej powstaje między nimi rozdzielność majątkowa.

W czasie trwania małżeństwa sąd ustanawia rozdzielność majątkową tylko z ważnych powodów, kiedy to wspólność ta nie służy dobru jednego z małżonków, np. trwonienie przez jednego z małżonków majątku, zaciąganie długów, alkoholizm. Sąd może ustanowić rozdzielność majątkową z datą wsteczną.

Aby ustanowić rozdzielność majątkową należy wnieść do sądu pozew (wzór), właściwym jest sąd rejonowy, w okręgu którego małżonkowie mieli ostatnie wspólne zamieszkanie, jeżeli choć jedno z nich w tym okręgu jeszcze przebywa, następnie sąd strony pozwanej. Od wyroku przysługuje apelacja i kasacja. Od pozwu o ustanowienie rozdzielności majątkowej między małżonkami pobiera się opłatę w wysokości 200 zł.

KŁOPOTY FINANSOWE, JAK IM ZARADZIĆ

Jeżeli Twój mąż nie łoży na rodzinę, możesz żądać, by do tego zobowiązał go sąd. Nie ma znaczenia, że nie macie rozwodu, mieszkacie nadal pod jednym dachem, jakoś dajesz sobie radę i utrzymujesz dzieci. Do zaspokajania potrzeb dzieci zobowiązani są oboje rodzice. Oboje mają dołożyć wszelkich starań, by zaspokoić potrzeby dzieci. Jeżeli Ty nie pracujesz, możesz żądać również alimentów na siebie.

Pamiętaj! Postępowanie w sprawach o wszelkie roszczenia alimentacyjne jest bezpłatne! Nie tylko, gdy występujesz z pozwem o alimenty, ale również, gdy składasz apelację od wyroku zasądającego, Twoim zdaniem, zbyt skromne alimenty, wnosisz o podwyższenia alimentów, żądasz egzekucji, uzasadnienia wyroku.

Kiedy istnieje obowiązek alimentacyjny? Praktyczne zawsze, gdy uprawniony do alimentów nie ma możliwości zaspokajania swoich uzasadnionych potrzeb, a zobowiązany ma możliwości, by je zaspokoić. Bez względu na wiek. Obowiązek alimentacyjny wynika z pokrewieństwa lub więzów prawnych (m.in. małżeństwa).

Alimenty na Ciebie. Małżonek może dochodzić alimentów na zasadzie art. 27 Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego bez względu na to, czy w rodzinie są dzieci. Obowiązuje reguła, że stopa życiowa wszystkich członków rodziny powinna być równa, co jednak nie oznacza mechanicznego podziału dochodów. Sąd ustala, jaka kwota potrzebna będzie Ci na życie w stosunku do poziomu, na jakim żyje rodzina. Powództwo możesz wytoczyć sama, możesz też poprosić o to prokuratora. Również po rozwodzie masz prawo do alimentów. Jeżeli rozwód został orzeczony bez orzekania o winie stron, to przez 5 lat, gdy z jego winy, to do czasu, aż się usamodzielnisz, nawet do końca życia. Jeżeli jesteś już na rencie, emeryturze, zasądzone na Twoją rzecz alimenty uprawniają Cię do renty rodzinnej w razie śmierci męża (gdy będzie korzystniejsza niż Twoje świadczenia).

Alimony na Twoje dzieci. Oboje rodzice są zobowiązani do zaspokajania potrzeb dziecka. Nie oznacza to jednak, że wypełniać go mają w jednakowy sposób, sytuacje rodzinne bywają bowiem różne. Wysokość alimentów określają z jednej strony usprawiedliwione potrzeby dziecka z drugiej możliwości zarobkowe i majątkowe rodzica. Te „możliwości zarobkowe i majątkowe” to dochody, które zobowiązany użytkownik przy pełnym wykorzystywaniu sił fizycznych i zdolności umysłowych, nie zaś rzeczywiste zarobki i dochody. O wysokości kwoty orzeka sąd, biorąc pod uwagę okoliczności sprawy. Te okoliczności to między innymi: potrzeby dzieci, Twoja sytuacja materialna, możliwości zarobkowe zobowiązanego, jego sytuacja rodzinna, dochody z majątku, obowiązki alimentacyjne wobec innych. Osiągnięcie pełnoletniości dziecka nie wyłącza obowiązku alimentacyjnego. Jeśli pełnoletnie dziecko uczy się dalej, studiuje, obowiązek alimentacyjny trwa. Nie ma znaczenia, że dziecko już ma zawód, np. zdobyty w szkole średniej. Jeżeli zdobywa dalsze kwalifikacje w szkole wyższej, to ma prawo żądać alimentowania. Granicą tego obowiązku jest uzyskanie tytułu magistra na jednym wydziale. Jeżeli jednak dziecko zaniedbuje się w nauce, powtarza lata, zmienia kierunki studiów, tym samym nie rokuje ukończenia nauki w rozsądnym terminie, sąd może rodziców zwolnić z obowiązku alimentowania.

Aby załatwić alimenty... Musisz wystąpić do sądu z pozwem o alimenty (wzór). W pozwie określasz wysokość żądanych alimentów. Możesz jednym pozwem dochodzić alimentów na siebie i dzieci. Do pozwu dołącz akty urodzenia dzieci i, jeśli wnosisz o alimenty dla siebie – akt małżeństwa. Jeżeli nie masz aktów w domu, otrzymasz je bezpłatnie w urzędzie stanu cywilnego, musisz jednak zgłosić, że pobierasz je w celach alimentacyjnych. Pozew składasz w sądzie w 3 egzemplarzach, trzeci zwróć Ci po potwierdzeniu, jeżeli wysyłasz pocztą, to w 2 egzemplarzach. Pozew kierujesz do sądu Twojego miejsca zamieszkania lub miejsca zamieszkania pozwanego. Możesz wybrać. Sąd wyznaczy termin rozprawy, na który otrzymasz wezwanie. Na wezwaniu będzie podana już sygnatura akt sprawy, zachowaj ją, może Ci się przydać.

Dobrze, jeśli pójdziesz do sądu na rozprawę. Sąd wysłucha Ciebie i pozwanego. Wszelkie dowody konieczne do pełnego wyjaśnienia sprawy sąd zobowiązany jest przeprowadzić z urzędu. Nie martw się

więc, jeżeli nie wiesz, gdzie pozwany pracuje i ile zarabia. Sąd to ustali, wezwie go do przedłożenia zaświadczeń.

Rozprawa może zakończyć się wydaniem wyroku, może również dojść do zawarcia ugody sądowej. Ugoda sądowa polega na ustaleniu przez strony wysokości alimentów, na które obie strony się godzą. Jest możliwa jedynie wówczas, gdy się zgodzisz. Zdarza się jednak, że sąd narzuca kwotę alimentów i żąda, byś podpisała ugodę. Jeżeli kwota ta Ci nie odpowiada, niczego nie podpisuj! Żądaj wydania wyroku! Po prostu powiedz: Nie. Wyroku się nie podpisuje. Po tym rozpoznasz, czy czasem nie nakłaniają Cię do zawarcia niekorzystnej ugody.

Wyrok sąd ogłasza i ustnie uzasadnia. Jeżeli nie zrozumiałaś go, byłaś zdenerwowana, po ogłoszeniu podejdź do sądu i po prostu spytaj, ile dostałaś alimentów. Nie wstydź się, to normalne. Wyrokowi sąd nadaje rygor natychmiastowej wykonalności, nie musisz więc czekać z egzekucją na uprawomocnienie się wyroku. Sąd przyśle Ci wyrok do domu, wyrok ten będzie opatrzony w klauzulę wykonalności – to duża czerwona pieczęć. Razem taki dokument nosi nazwę tytułu wykonawczego. Tylko na podstawie tego jednego dokumentu będziesz mogła egzekwować alimenty. Postaraj się go nie zgubić. Jeżeli jednak tak się stanie, będziesz musiała wydanie ponownego tytułu wykonawczego znowu załatwiać w sądzie.

Egzekucja alimentów. Jeżeli zobowiązany nie płaci alimentów dobrowolnie, a termin płatności minął, możesz zwrócić się do komornika z wnioskiem o wszczęcie egzekucji. Komornicy często mają stosowne druki do wypełnienia. Do wniosku załączasz tytuł wykonawczy (wyrok opatrzony klauzulą wykonalności). Jeżeli z zobowiązanym nadal mieszkasz i posiadacie wspólny majątek, egzekucję ogranicz do zarobków dłużnika. Napisz to bądź zaznacz we wniosku egzekucyjnym. Nie obawiaj się, komornik nie może zajmować Ci wyposażenia mieszkania. Masz prawo wyboru komornika. Wybierz takiego, który Ci odpowiada bądź gdzie Ci najbliższej. Jakakolwiek rejonizacja obowiązuje tylko komorników. Oświadczyć jedynie, że wniosek kierujesz do komornika z wyboru. W razie odmowy, napisz skargę do prezesa sądu.

Wniosek zawsze możesz cofnąć, jeżeli zobowiązany będzie płacił dobrowolnie. Nie ponosisz żadnych kosztów komorniczych, także w przypadku cofnięcia egzekucji. Komornik wówczas zwraca Ci tytuł

wykonawczy. Wniosek możesz zawsze ponownie złożyć i żądać egzekucji. Komornik na poczet zobowiązań alimentacyjnych może zająć do 60% zarobków dłużnika.

Apelacja. Jeżeli wysokość alimentów zasądzonych przez sąd nie satysfakcjonuje Cię, są zbyt niskie, nie otrzymałaś alimentów na siebie, masz prawo złożyć apelację do sądu okręgowego. Postępowanie apelacyjne również jest bezpłatne. Aby złożyć apelację, musisz wystąpić do sądu o sporządzenie uzasadnienia wyroku. Masz na to 7 dni od dnia ogłoszenia wyroku. Jak obliczyć te 7 dni? Jeżeli wyrok był np. w poniedziałek, to do przyszłego poniedziałku włącznie. W tym celu składasz do sądu pismo, w którym podajesz sygnaturę akt, strony, pomiędzy którymi sprawa się toczyła i prosisz o przysłanie Ci wyroku z uzasadnieniem na piśmie. Złożenie apelacji nie uniemożliwia egzekwowania alimentów w wysokości, która już została orzeczona. Sąd napisze uzasadnienie i przyśle Ci do domu. W uzasadnieniu tym będzie pisał, dlaczego ustalił taką wysokość alimentów. Ułatwi Ci to sporządzenie apelacji. Jeżeli ustalenia sądu zawarte w uzasadnieniu nie zgadzają się z prawdą, napisz o tym w apelacji. Na złożenie apelacji masz 14 dni od dnia odbioru uzasadnienia. Apelację kierujesz do sądu okręgowego za pośrednictwem sądu, który wyrok wydał. Na rozprawę apelacyjną nie musisz się stawić, jeżeli wiąże się to z trudnościami, dojazdem itp. Sąd ją rozpozna bez Ciebie. Warto składać apelację – jest duże prawdopodobieństwo, że otrzymasz większe alimenty. Zawsze warto spróbować, to nic nie kosztuje.

Zmiana wysokości alimentów. Wymaga ponownego zwrócenia się do sądu z pozwem o podwyższenie alimentów. Wnosić o podwyższenie można jedynie wtedy, jeżeli nastąpiła zmiana okoliczności, które kształtują zakres świadczeń alimentacyjnych i istnieje konieczność ponownego ustalenia wysokości alimentów. W przypadku dziecka – jego potrzeby rosną z wiekiem. To powód, by wystąpić o podwyższenie alimentów. Podjęcie nauki w szkole średniej, studiów, pogorszenie się stanu zdrowia i wydatki z tym związane itp. – to wszystko uzasadnia takie wystąpienie. Powodem może być również zwiększenie możliwości zarobkowych zobowiązanego.

Nakaz wypłacania wynagrodzenia małżonkowi. Jeżeli pozostajesz z mężem we wspólnym pożyciu i nie łoży on na utrzymanie rodziny, to możesz żądać, by sąd wydał nakaz wypłacania części bądź nawet całości wynagrodzenia do Twoich rąk. Składasz wówczas do sądu wniosek „o nakazanie wypłacanie małżonkowi wynagrodzenia za pracę drugiego małżonka” (wzór). Sąd wówczas bada, czy na zaspokojenie potrzeb Twojej rodziny potrzebne jest całe wynagrodzenie Twojego męża, czy wystarczy jedynie część i wyda stosowny nakaz. Odpis tego nakazu prześle do pracodawcy Twojego męża i wówczas wynagrodzenie za pracę pracodawca Twojego męża będzie musiał wypłacać Tobie.

PRZYKŁADOWE WZORY PISM

Wniosek o ściganie sprawcy

miejscowość, data
WNIOSEK O ŚCIGANIE SPRAWCY
Wnoszę o ściganie sprawcy (sprawców) dokonanego na mnie przestępstwa (jakiego – opisz) i pociągnięcie go (ich) do odpowiedzialności karnej.
Twój podpis

Oświadczenie o zamiarze działania w charakterze oskarżyciela posiłkowego

Sygnatura akt.....	miejscowość, data
Sąd Rejonowy/Okręgowy w	
OŚWIADCZENIE	
W związku z wniesieniem przez Prokuratora Rejonowego/Okręgowego aktu oskarżenia przeciwko oświadczam, że pragnę działać w tej sprawie w charakterze oskarżyciela posiłkowego.	
	Twój podpis

Zażalenie na postanowienie prokuratora

Prokurator Okręgowy/Apelacyjny w.....
za pośrednictwem Prokuratury Rejonowej/Okręgowej
w.....

Sygnatura akt.....

miejsowość, data

ZAŻALENIE

Na postanowienie Prokuratora Rejonowego/Okręgowego w z dnia otrzymanego w dniu o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego/ umorzenia postępowania przygotowawczego w sprawie dotyczącej.....
Na podstawie art. 306 &1 k.p.k. zaskarżam wymienione wyżej postanowienie i wnoszę o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zapoznałam się z materiałami prowadzonej sprawy i motywami postanowienia. Po ich analizie stwierdzam, że nie wszystkie wskazane przeze mnie dowody zostały przeprowadzone, co miało wpływ na merytoryczną decyzję Prokuratora. W związku z tym proszę o przeanalizowanie sprawy, uchylenie zaskarżonej decyzji i przekazanie do ponownego rozpatrzenia.

Twój podpis

Wniosek dowodowy

Sygnatura akt.....

miejsowość, data

Prokurator Rejonowy/Okręgowy w.....

Sąd Rejonowy/Okręgowy w

WNIOSEK

Na podstawie art. 167 i 169 k. p. k. wnoszę o przeprowadzenie dowodów z zeznań następującego świadka: (imię, nazwisko i adres), który przebywał w towarzystwie pokrzywdzonej w chwili zdarzenia, może zatem zaświadczyć o jego przebiegu, co jest przedmiotem toczącego się postępowania karnego.

Podpis

Wniosek o przydzielenie pełnomocnika

Sygnatura akt.....

miejsowość, data

WNIOSEK O PRZYDZIELENIE PEŁNOMOCNIKA Z URZĘDU

Na podstawie art. 78 i 88 k. p. k. wnoszę o przydzielenie mi pełnomocnika z urzędu. Niestety, moja sytuacja materialna wyklucza ustanowienie pełnomocnika z wyboru bez znaczącej szkody dla utrzymania mojego i mojej rodziny. Nie potrafię prowadzić własnej sprawy, dlatego uważam, że pomoc prawnika jest mi niezbędna.

Załączniki:

1. Zaświadczenie o zarobkach.
2. Zaświadczenie o sytuacji rodzinnej

Twój podpis

POZEW O EKSMISJĘ

(tryb procesowy – eksmisja orzekana jest na zawsze)

Miejscowość, data

Sąd Rejonowy

Wydział Cywilny

w.....

Powódka: zam.....

Pozwany: zam.

Pozew o eksmisję

Wnoszę:

1. o eksmisję pozwanego z mieszkania położonego w ul..... nr... m.....
2. o przeprowadzenie dowodu z akt Sądu Rejonowego w Wydział Karny sygn. Akt,
3. o zwolnienie powódki z ponoszenia kosztów sądowych i ustanowienie jej adwokata z urzędu
4. o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadków zam.
..... zam.

Uzasadnienie

Strony zajmują mieszkanie komunalne. Pozwany od wielu lat znęca się nad rodziną. Za czyny te skazany został prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w na karę 2 lat więzienia z warunkowym jej zawieszeniem.

Dowód: akta Sądu Rejonowego w sygn. akt

Pozwany nadal jednak stosuje przemoc, nadużywa alkoholu, ubliża powódce i dzieciom, używając bardzo wulgarnych słów. Urządza całonocne awantury. Dzieci nie mogą spać. Ma to wpływ na ich rozwój i obowiązki szkolne. Pozwany wyjada żywność przeznaczoną dla dzieci. Wspólne zamieszkiwanie z pozwanym jest uciążliwe i zagraża dobru małoletnich. Powódka utrzymuje się z pracy zarobkowej, zarabia 1200 zł miesięcznie.

Dowód: zaświadczenie o zarobkach.

Sama pokrywa wszelkie koszty mieszkaniowe, w łącznej wysokości

630 zł miesięcznie. Pokrywa koszty dojazdu do pracy 120 zł, oraz koszty leczenia małego syna, który ma alergię pokarmową.

Dowód: bilet miesięczny, rachunek za lekarstwa, kopie opłat za mieszkanie i media.

Na małe dzieci otrzymuję świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego w wysokości 400 zł.

Dowód: decyzja

Powódka nie jest w stanie ponieść kosztów sądowych bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego rodziny.

.....

podpis

Prywatny akt oskarżenia o pobicie (lekkie uszkodzenia ciała)

miejsowość, data

Do
Sądu Rejonowego
Wydział Karny w.....

Oskarżycielka prywatna:,
Zam.

AKT OSKARŻENIA

Przeciwko, oskarżonemu z art. 157 §2 kk
Oskarżam o to, że w dniu w (miejsowość)
pobił oskarżycielkę prywatną, powodując u niej krwawienie
z nosa oraz dwa siniaki na klatce piersiowej, co jest czynem
przewidzianym w art. 157 §2 KK. Na zasadzie art. 24 §1, 31 § 1
i 35 §1 KPK oraz art. 157 §4 KK do rozpoznania sprawy niniej-
szej jest właściwy Sąd Rejonowy w (miejsowość) w trybie
oskarżenia prywatnego.

Uzasadnienie

W dniu w godzinach wieczornych w przy
ul. w mieszkaniu oskarżonego wybuchła awantura.
Oskarżycielka prywatna mieszka obok, za ścianą. Hałas unie-
możliwił jej zaśnięcie. Po 2 godzinach słuchania wyzwisk i
obelg wykrzykiwanych przez oskarżonego pod adresem rodziny,
oskarżycielka prywatna udała się do mieszkania oskarżonego, by
poprosić o zachowanie spokoju, gdyż pora zrobiła się nocna.
Oskarżony otworzył drzwi i oskarżony uderzył kilkakrotnie
oskarżycielkę prywatną, powodując u niej krwawienie z nosa
oraz dwa siniaki na klatce piersiowej. Oskarżycielka prywatna
została opatrzona w Pogotowiu Ratunkowym w, które
wydało zaświadczenie o jej niezdolności do pracy na okres 3 dni.

Wykaz osób podlegających wezwaniu na rozprawę:

1. oskarżycielka prywatna: zam
2. oskarżony : zam
3. świadek: zam

podpis

Załączniki:

1. Zaświadczenie z Pogotowia Ratunkowego
2. Odpis aktu oskarżenia

WNIOSEK O NAKAZANIE OPUSZCZENIA MIESZKANIA

(w trybie nieprocesowym - art. 11a ustawy
o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie)

Miejscowość, data

Sąd Rejonowy
Wydział Cywilny
w

Wnioskodawczyni : zam.

Uczestnik: zam.

WNIOSEK

Wnoszę:

1. o nakazanie uczestnikowi postępowania opuszczenie mieszkania położonego w przy ul.
2. o zwolnienie wnioskodawczyni z ponoszenia kosztów sądowych i ustanowienie jej adwokata z urzędu

Uzasadnienie

Uczestnik postępowania jest moim mężem. Od wielu lat znęca się nade mną i dziećmi: ośmioletnią Katarzyną i dwunastoletnim Michałem. Nadużywa alkoholu. Urządza często całonocne awantury, nie pozwalając nam zasnąć. Dzieci idą wówczas niewyspane do szkoły albo nie są w stanie iść na zajęcia. Rzutuje to na ich wyniki w nauce. Uczestnik pod wpływem alkoholu niszczy sprzęty wyposażenia domowego. Upojony nie kontroluje swoich czynności fizjologicznych i zdarza się, że oddaje mocz na podłogę. Mieszkanie wspólnie z uczestnikiem stało się bardzo uciążliwe i źle wpływa na rozwój małoletnich dzieci.

Nie jestem w stanie ponosić koszty sądowe bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego, jestem bezrobotna, nie otrzymuję zasiłku dla bezrobotnych. Utrzymuję się z alimentów wypłacanych przez Fundusz Alimentacyjny w kwocie 500 zł oraz z zasiłków pomocy społecznej (ok. 200 zł). Opłacam mieszkanie i inne koszty mieszkaniowe (razem 350 zł).

.....

podpis

Zawiadomienie sądu o nieprzestrzeganiu warunków zawieszenia kary pozbawienia wolności

Miejscowość, data

Sąd Rejonowy
Wydział Karny w

Sygn. Akt.....

W sprawie skazanegoz art. 207 § 1 KK

ZAWIADOMIENIE

Zawiadamiam, że skazany przez Sąd Rejonowy w wyrokiem z dnia sygn. akt na karę pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem na okres lat nie przestrzega warunków wyroku.

Nadal nadużywa alkoholu, po spożyciu którego wywołuje całonocne awantury podczas których niszczy sprzęty wyposażenia domowego, ubliża mnie oraz dzieciom. W dniu, będąc pod wpływem alkoholu, uderzył mnie dwukrotnie w głowę oraz ubliżał słowami powszechnie uznanymi za obelżywe. Okoliczności te mogą potwierdzić świadkowie:

1. zam.
2. zam.

W związku z powyższym wnoszę o uchYLENIE skazanemu warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności.

Podpis

Wniosek o nakazanie wypłacania małżonkowi wynagrodzenia drugiego małżonka

Miejscowość , data

Sąd Rejonowy
Wydział Rodzinny w

Wnioskodawczyni:zam.

Uczestnik: zam.

WNIOSEK O NAKAZANIE WYPŁACANIA MAŁŻONKOWI WYNAGRODZENIA ZA PRACĘ DRUGIEGO MAŁŻONKA

Wnoszę:

o nakazanie (dane pracodawcy), aby od dnia przypadające uczestnikowi postępowania od tego zakładu pracy wynagrodzenie za pracę wraz z zasiłkiem rodzinnym wypłacał w całości do rąk jego żony – wnioskodawczyni.

Uzasadnienie:

Jestem żoną uczestnika postępowania. Mamy dwoje dzieci.

Dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa,
odpisy aktów urodzenia.

Od kilku miesięcy mąż nadużywa alkoholu, na którego zakup przeznacza całe wynagrodzenie za pracę, które otrzymuje z, gdzie jest zatrudniony na stanowisku murarza.

Miesięczna wysokość wynagrodzenia męża wynosi zł.

Ja nie pracuję, jestem bezrobotna, bez prawa do zasiłku.

Dowód: zaświadczenie z Urzędu Pracy

Mieszkamy razem i pozostajemy we wspólności małżeńskiej.

Podpis

Pozew o ustalenie ojcostwa i roszczenia z tym związane

Miejscowość, data

Sąd Rejonowy
Wydział Rodzinny w

Powód: - małoletni działający przez matkę
..... zam.

Pozwany: zam.

POZEW O USTALENIE OJCOSTWA I ALIMENTY

W imieniu małoletniego i własnym wnoszę:

1. O ustalenie, że pozwany jest ojcem powoda , urodzonego dnia w....., syna powódki , którego akt urodzenia z numerem został sporządzony w Urzędzie Stanu Cywilnego w.....
2. O nadanie małoletniemu nazwiska ojca „Nowak”.
3. O orzeczenie, że pozwanemu nie będzie przysługiwała władza rodzicielska nad małoletnim powodem.
4. O zasądzenie od pozwanego na rzecz małoletniego do rąk jego matki tytułem alimentów kwotę 600,00 zł (sześćset zł) miesięcznie, płatnych do dnia 10 każdego miesiąca z góry, począwszy od dnia z ustawowymi odsetkami za każdy dzień zwłoki w płatności każdej raty.
5. O zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwotyzł (słownie) z ustawowymi odsetkami od dnia orzeczenia do dnia zapłaty.
6. O zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych.
7. O nadanie wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności w części zasądzonej roszczenia wymienione w punktach 4 i 5.

Nadto wnoszę:

8. O wezwanie na rozprawę i przesłuchanie świadków:

- zam.

- zam.

Uzasadnienie:

Pozwany w roku 2002 od kwietnia o grudnia zamieszkiwał w mieszkaniu powódki w..... Strony prowadziły wspólne gospodarstwo domowe i wspólne pożycie.

Dowód: zeznania świadków.

W grudniu pozwany opuścił mieszkanie powódki. Nie interesuje się losem powódki i jej dziecka.

Pozwany utrzymuje, że nie jest ojcem dziecka powódki, a jej ciąża jest wynikiem współżycia z innym mężczyzną. W czasie od kwietnia do grudnia 2002 roku powódka nie spotykała się z żadnym innym mężczyzną. Małoletni urodził się 18 marca 2003 roku, a więc ojcem powoda jest pozwany

.....

Dowód:

1. akt urodzenia małego
2. świadkowie powołani powyżej,
3. przesłuchanie stron.

Powódka w związku z porodem dziecka poniosła znaczne wydatki, jak: zakup wózka, łóżeczka i bielizny. W okresie porodu musiała się odżywiać droższymi produktami, co przez trzy miesiące kosztowało ją 600,00 zł. Wydatki z tym związane winny obciążyć zarówno matkę jak i ojca dziecka. Pozwany ostatnio prowadzi własny warsztat samochodowy. Warunki materialne powódki i pozwanego uzasadniają jej roszczenie o częściowe pokrycie przez pozwanego kosztów związanych z porodem i wyposażeniem dziecka i uzasadniają też alimenty w kwocie 600,00 zł miesięcznie.

podpis

Załączniki:

1. Akt urodzenia.
2. Dwa odpisy pozwu i załączników.

Pozew o rozwód i eksmisję

Miejscowość , data

Sąd Okręgowy w

Wydział Cywilny

Powódka: zam zawód.....

Pozwany: zam..... zawód

POZEW O ROZWÓD I EKSMISJĘ

Wnoszę:

1. O rozwiązanie małżeństwa powódki z pozwanym , zawartego w Urzędzie Stanu Cywilnego w nr aktu małżeństwa – przez rozwód z winy pozwanego
2. O powierzenie powódce władzy rodzicielskiej nad synem stron, urodzonym w
3. O zobowiązanie pozwanego do ponoszenia kosztów utrzymania syna w kwocie 600,00 zł (sześćset zł) miesięcznie.
4. O zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu według norm przepisanych.
5. O przeprowadzenie dowodu z akt Sądu Rejonowego Wydział Karny w sygn. akt II K/02
6. O nakazanie eksmisji pozwanego z mieszkania znajdującego się w budynku mieszkalnym położonym w ul..... oznaczonego jako lokal.....

Nadto wnoszę:

7. O wezwanie na rozprawę i przesłuchanie świadków:

..... zam.....

..... zam.....

Uzasadnienie:

Strony zawarły związek małżeński w w dniu roku

Dowód: akt małżeństw stron.

Z tego małżeństwa w dniu roku urodził się syn.

Dowód: akt urodzenia syna.

Początkowo małżeństwo stron układało się prawidłowo, strony pracowały i wspólnie wychowywały syna.

Powódka w 1995 r. straciła pracę w z przyczyn leżących po stronie pracodawcy. Po rocznym okresie przebywania na zasiłku powódka pozostawała na utrzymaniu pozwanego. Pozwany zatrudniony jest w jako z wynagrodzeniemzł. Od czasu utraty pracy przez powódkę pozwany zaczął znęcać się początkowo jedynie nad powódką a następnie również nad synem stron. Ubliział powódkę od „darmozjadów” i „wałkoni”, zaczął wydzielać skromne środki na utrzymanie rodziny, znaczną część wynagrodzenia zatrzymując „na swoje potrzeby”. W tym okresie również coraz częściej wracał do domu w stanie upojenia alkoholowego. Urządzał wówczas całonocne awantury, podczas których bił powódkę i małoletniego syna. Często interweniowała policja, wzywana przez sąsiadów. W 2002 r. pozwany skazany został przez Sąd Rejonowy w na karę pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem za przestępstwo fizycznego i moralnego znęcania się nad rodziną.

Dowód: prawomocny wyrok skazujący pozwanego, znajdujący się w aktach sprawy II K/02 Sądu Rejonowego w

Swoim zachowaniem pozwany spowodował, że od miesiąca roku strony nie utrzymują więzi fizycznej i gospodarczej. Powódka nie kocha pozwanego i nie widzi jakiegokolwiek możliwości ponownego nawiązania pożycia. Żądania powódki są więc w pełni uzasadnione.

podpis

Załączniki:

1. Akt małżeński.
2. Akt urodzenia syna.
3. Odpisy pozwu i załączników.

Pozew o alimenty

Miejscowość, data

Sąd Rejonowy
Wydział Rodzinny w

Powódka: – małoletnia działająca przez matkę
..... zam.

Pozwany: zam.

POZEW O ALIMENTY

W imieniu małoletniej powódki wnoszę:

1. O zasądzenie od pozwanego na rzecz małoletniej powódki alimentów w kwocie po zł miesięcznie, przy czym te alimenty mają być płatne do dnia 10 każdego miesiąca do rąk – matki powódki, jako jej ustawowej przedstawicielki.
2. O rozpoznanie sprawy również pod nieobecność przedstawicielki ustawowej małoletniej powódki.

Uzasadnienie:

Pozwany jest ojcem małoletniej powódki.

Dowód: akt urodzenia

Pozwany nie łoży dobrowolnie na utrzymanie powódki. Twierdzi, że utrzymuje się jedynie z zasiłku dla bezrobotnych i nie jest w stanie płacić alimentów. Na zaspokojenie usprawiedliwionych potrzeb małoletniej jest potrzebna kwota miesięcznie. Matka małoletniej jest inwalidką i otrzymuje rentę w wysokości zł miesięcznie.

Pozwany oprócz zasiłku dla bezrobotnych uzyskuje znaczne dochody z wynajmu lokali użytkowych w, których jest właścicielem. Pozwany nadto ma możliwości podjęcia pracy i zarobkowania. Posiada wyższe wykształcenie ekonomiczne. Pozwany jest kawalerem. Poza małoletnią powódką nie ma nikogo na utrzymaniu.

Żądanie powódki jest więc uzasadnione.

Podpis

Załączniki:

1. Akt urodzenia małoletniej
2. Odcinek renty matki powódki za miesiąc r.
3. Odpis pozwu

Pozew o orzeczenie separacji

Miejscowość, data

Sąd Okręgowy
Wydział Cywilny w

Powódka: zam.

Pozwany: zam.

POZEW O SEPARACJĘ

Wnoszę:

1. O orzeczenie separacji małżonków i
pozostających w związku małżeńskim zawartym w dniu
..... roku przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego
w nr aktu małżeństwa z winy pozwanego.
2. O powierzenie wykonywania władzy rodzicielskiej nad mało-
letnim dzieckiem stron ur. w po-
wódce, z równoczesnym jej ograniczeniem pozwanemu.
3. O zasądzenie od pozwanego na rzecz małoletniego syna
..... alimentów w wysokości zł miesięcznie płat-
nych do dnia 10 każdego miesiąca z góry, do rąk jego matki.
4. O zasądzenie od pozwanego kosztów procesu.
5. O dopuszczenie dowodu z zeznań świadka zam.
..... na okoliczności podane w uzasadnieniu pozwu.

Uzasadnienie:

Strony zawarły związek małżeński przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w w dniu

Dowód: odpis aktu małżeństwa

Z małżeństwa tego w dniu urodził się syn

Dowód: odpis aktu urodzenia

Pożycie stron było zgodne do wiosny 2000 roku, kiedy to pozwany został zatrudniony w firmie zagranicznej „Mega” Sp. z o. o. w charakterze kierownika działu sprzedaży.

Pozwany poznał wówczas zatrudnioną tam Annę Kowalską, z którą zawarł bliższą znajomość. Od tej pory wracał do mieszkania stron późno, często nad ranem, w stanie upojenia alkoholowego. Urządzał wówczas awantury, podczas których ubliżał powódce.

W dnia 25 lipca 2003 r. pozwany wraz z Anną Kowalską wyjechał na wczasy do Międzyzdrojów, gdzie był widziany kilkakrotnie przez świadka

Po powrocie z wczasów pozwany wyprowadził się z mieszkania stron.

Powódka wniosła o orzeczenie separacji z winy pozwanego, jako że w żadnym stopniu nie przyczyniła się do rozkładu pożycia małżeńskiego. Małżeństwo było zgodne, a wszelkie zaburzenia w jego funkcjonowaniu nastąpiły za sprawą pozwanego.

podpis

Załączniki:

1. Odpis aktu małżeństwa
2. Odpis aktu urodzenia
3. Odpis pozwu

Pozew o ustanowienie rozdzielności majątkowej

Miejscowość, data

Sąd Rejonowy
Wydział Rodzinny w

Powódka: zam.

Pozwany: zam.

POZEW O USTANOWIENIE ROZDZIELNOŚCI MAJĄTKOWEJ

Wnoszę:

O ustanowienie rozdzielności majątkowej powódki i pozwanego, wynikającej z zawarcia przez nich małżeństwa w dniu r. przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w nr aktu małżeństwa

O zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu.

O rozpoznanie sprawy również pod nieobecność powódki.

O wezwanie na rozprawę świadków :

..... zam.

..... zam.

Uzasadnienie:

Strony są małżeństwem. Związek małżeński został zawarty przez nich w dniu r. w

Dowód: odpis aktu małżeństwa

Strony nie zawierały umowy majątkowej. Strony mieszkały razem i prowadziły wspólne gospodarstwo domowe. W miesiącu r. pozwany, będąc pod wpływem alkoholu, pobił powódkę i wyrzucił wraz z dzieckiem ze wspólnego mieszkania stron. Od tej pory powódka wraz z synem zamieszkuje w Domu Samotnej Matki w Żarach. Już w czasie, kiedy strony zamieszkiwały razem, pozwany systematycznie nadużywał alkoholu. Wynosił z domu różne rzeczy i sprzedawał je, by zakupić alkohol. Zaciągał i nadal zaciąga długi.

W tej sytuacji łącząca strony wspólność majątkowa nie służy
dobru powódki i dobru założonej przez strony rodziny.
Powództwo zatem jest uzasadnione.

Podpis

Załączniki:

1. Odpis aktu małżeństwa
2. Odpis pozwu

Pozew o odszkodowanie

Miejscowość, data

Sąd Rejonowy

Wydział Cywilny w

Wartość przedmiotu sporu: 5.220 zł

Powódka:zam. Zielona Góra, ul.....

Pozwany:zam. Zielona Góra, ul.....

POZEW O ODSZKODOWANIE Z WNIOSKIEM O ZWOLNIENIE Z KOSZTÓW SĄDOWYCH

Wnoszę o:

1. Zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwotę 220 zł tytułem odszkodowania za utracony zarobek i koszty leczenia z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności roszczenia do dnia zapłaty.
2. Zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwotę 5.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę i cierpienie fizyczne.
3. Przeprowadzenie dowodu z akt Sądu Rejonowego w Zielonej Górze, Wydział Karny sygn. akt II K 1180/06.
4. Nadanie wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności.
5. Zwolnienie powódki z ponoszenia kosztów sądowych ewentualnie o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów sądowych wg norm przepisanych.
6. Przeprowadzenie sprawy także w nieobecności powódki.

Uzasadnienie:

Pozwany od miesiąca marca 2004 do września 2006 roku znęcał się nad powódką psychicznie i fizycznie. W dniu 16 sierpnia 2006 poprzez kopanie i bicie po ciele spowodował u powódki obrażenia ciała w postaci złamania kości ogonowej oraz innych, które to obrażenia spowodowały, iż powódka nie była zdolna do pracy przez okres półtora miesiąca. Za czyn ten został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Zielonej Górze 22 stycznia 2007 r.

Dowód: akta Sądu Rejonowego w Zielonej Górze.

W wyniku pobicia jej przez pozwanego powódka była niezdolna do pracy. Z powodu niezdolności do pracy nie otrzymywała wynagrodzenia w pełnej wysokości, lecz zasiłek chorobowy, który wynosi jedynie 80% wynagrodzenia. Powódka poniosła więc szkodę, a mianowicie utraciła część zarobków. Pozwany zobowiązany jest zapłacić powódce tytułem odszkodowania za utracone zarobki kwotę 120 zł.

Powódce należy się również zwrot wydatków poniesionych na leczenie doznanych obrażeń. W okresie leczenia kupiła lekarstwa przepisywane jej przez lekarza oraz we własnym zakresie środki uśmierzające ból. Na leczenie powódka wydała kwotę 100 zł.

Obrażenia powódki doznane w wyniku pobicia były bardzo bolesne i spowodowały długotrwałe cierpienia, których nasilenie zwłaszcza w początkowym okresie choroby były znaczne. Leczenia tego rodzaju złamania wymaga leżenia praktycznie w bezruchu. Kości ogonowej nie można unieruchomić w opatrunku gipsowym. Zanim dojdzie do zrosnięcia się złamanych kości powódka cierpiała bóle przy każdorazowym ruchu. Nie pomagały silne środki przeciwbólowe. Do dnia dzisiejszego powódka odczuwa skutki złamania. Nadal musi zażywać środki przeciwbólowe.

Nadto w okresie dwóch lat, tj. od opuszczenia przez niego zakładu karnego, pozwany znęcał się nad powódką psychicznie i fizycznie. Spowodowało to u powódki silną nerwicę oraz stany lękowe. Przyjmuje środki uspakajające. Jak długi będzie jeszcze okres leczenia powódki, trudno ustalić. Powódka wnosi, aby tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę pozwany zapłacił jej kwotę 5.000 zł. Uznać bowiem należy, że kwota 5.000 zł jest adekwatna do przeżytych przez powódkę cierpień, a jednocześnie nie jest ona wygórowana.

Powódka nie jest w stanie bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego rodziny ponosić kosztów sądowych.

Jest bezrobotna i ma na utrzymaniu 10-letniego niepełnosprawnego syna. Otrzymuje zasiłek dla bezrobotnych w wysokości 530 zł oraz alimenty w wysokości 220 zł miesięcznie. Ponosi koszty utrzymania mieszkania w wysokości ok. 400 zł miesięcznie oraz koszty leczenia dziecka, które jest znerwicowane. Wymaga szczególnie troskliwej

opieki i leczenia. W tym stanie rzeczy pozew jest uzasadniony.

Twój podpis

